

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
PRAKTIKOS APŽVALGA
2016 M. SAUSIO 1 D. – 2016 M. SAUSIO 31 D.

APŽVALGĄ PARENGĖ LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
TEISINĖS ANALIZĖS IR INFORMACIJOS DEPARTAMENTAS

TURINYS

I. ADMINISTRACINĖS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO AR VIDAUS ADMINISTRAVIMO SRITYJE.....	3
2. APLINKOS APSAUGA	4
<i>Dėl leidimo pažeminti vandens lygį tvenkinyje, nesant nuomininko sutikimo.....</i>	<i>4</i>
<i>Dėl prevencijos ir atsargumo principų taikymo</i>	<i>4</i>
<i>Dėl transporto priemonių importuotojo pareigos registruotis Gamintojų ir importuotojų sąvade.....</i>	<i>5</i>
<i>Dėl gamintojo atsakomybės principo</i>	<i>5</i>
3. UŽSIENIEČIŲ TEISINĖ PADĖTIS LIETUVOS RESPUBLIKOJE.....	7
<i>Dėl atsisakymo pakeisti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, kai užsieniečio tariamai keliami grėsmė valstybės saugumui siejama su nelegalios migracijos organizavimu</i>	<i>7</i>
6. SOCIALINĖ APSAUGA	8
<i>Dėl savanoriškai karinei tarnybai įsipareigojusių asmenų teisės gauti motinystės pašalpą nėštumo ir gimdymo atostogų laikotarpiu</i>	<i>8</i>
9. MOKESTINIAI GINČAI	9
<i>Dėl sąlygų, kurios turi egzistuoti, siekiant pripažinti, jog turtas buvo įgytas lengvatine kaina apmokestinimo gyventojų pajamų mokesčiu tikslais</i>	<i>9</i>
<i>Dėl vietinės rinkliavos už leidimą įrengti išorinę reklamą mokėtojo.....</i>	<i>11</i>
12. REGISTRAI.....	12
<i>Dėl duomenų pagal vienintelio akcininko sprendimą įregistravimo juridinių asmenų registre, kai iš šio registro duomenų matyti, jog yra daugiau nei vienas bendrovės akcininkas.....</i>	<i>12</i>
15. CIVILINĖ ATSAKOMYBĖ UŽ ŽALĄ, ATsirADUSIĄ DĖL VALDŽIOS INSTITUCIJŲ NETEISĖTŲ VEIKSMŲ	12
<i>Dėl nuteistojo teisės turėti apklotą (pledą).....</i>	<i>12</i>
<i>Dėl reikalavimo kalėjimo kameroje uždengti miegamosios vietos gulto dalį.....</i>	<i>13</i>
19. BYLOS DĖL VYRIAUSIOSIOS TARNYBINĖS ETIKOS KOMISIJOS SPRENDIMŲ.....	13
<i>Dėl viceministro pareigos vienerius metus nedirbti įmonėje, kurios veikla pateko į jo kuruojamą sritį</i>	<i>13</i>
21. BYLOS DĖL BAUSMIŲ VYKDYMO IR KARDOMOJO SUĖMIMO INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR PAREIGŪNŲ VEIKSMŲ IR SPRENDIMŲ VIEŠOJO AR VIDAUS ADMINISTRAVIMO SRITYJE	14
<i>Dėl suimtojo teisės pasirinkti viešojo fiksuoto ir / ar judriojo ryšio tinklo paslaugų tiekėją.....</i>	<i>14</i>
33. BYLOS, SUSIJUSIOS SU NACIONALINIŲ, ES IR UŽSIENIO INSTITUCIJŲ FINANSINE PARAMA.....	15
<i>Dėl teismo pareigos nagrinėti už netinkamą paramos lėšų panaudojimą pritaikytos poveikio priemonės dydžio klausimą, kai įsiteisėjusiu teismo sprendimu konstatuoti tam tikri Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimai.....</i>	<i>15</i>
35. BYLOS, SUSIJUSIOS SU VIETOS SAVIVALDA.....	16
<i>Dėl savivaldybei priklausančios ligoninės įstatų nuostatos, įtvirtinančios, kad ligoninės direktorius turi teisę įstaigos vardu kreiptis į teismą gavęs išankstinį rašytinį steigėjo (savininko) pritarimą, teisėtumo... 16</i>	
38. KITOS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO IR VIDAUS ADMINISTRAVIMO SRITYJE	17
<i>Dėl Lietuvos teismo ekspertizės centro kvalifikacijos komisijos sprendimo.....</i>	<i>17</i>
II. ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENA	18
63. SKUNDAS.....	18
<i>Dėl visuomenės sveikatos centro patikrinimo aktų ginčijimo administraciniame teisme</i>	<i>18</i>
70. BYLOS NUTRAUKIMAS.....	19

<i>Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nutarimo, kuriame konstatuojami neįvykdyti įpareigojimai</i>	19
<i>Dėl teisių perėmimo, kai keliamas ginčas dėl Žurnalistų etikos inspektoriatų tarnybos priimtų sprendimų</i>	20
<i>Dėl skundo teismui termino eigos pradžios ginčijant administracinį sprendimą dėl detaliojo plano patvirtinimo</i>	21
81. KITI PROCESO ĮSTATYMŲ AIŠKINIMO IR TAIKYMO ATVEJAI	21
<i>Dėl teisės į apeliaciją užtikrinimo, atstovui pagal pavedimą šios teisės įgyvendinimo metu neturėjus įgaliojimų</i>	21

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) procesinių sprendimų ir Specialiosios teisėjų kolegijos nutarčių dėl teisingumo santraukos, kurios LVAT nesaisto. Šis dokumentas yra skirtas tik informuoti. Oficialius nutarčių bei sprendimų tekstus galite rasti pasinaudoję interaktyviomis nuorodomis. Informacija dėstoma remiantis Teisėjų tarybos 2008 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 13P-50-(7.1.2) patvirtintu Teismų procesinių sprendimų administracinėse bylose kategorijų klasifikatoriumi.

I. Administracinės bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo ar vidaus administravimo srityje

2. Aplinkos apsauga

2.7. Kiti klausimai, kylantys iš aplinkos apsaugos teisinių santykių

*Dėl leidimo pažeminti vandens lygį tvenkinyje, nesant nuomininko sutikimo
Dėl prevencijos ir atsargumo principų taikymo*

Apžvelgiamu atveju ginčas kilo dėl pagal Širvintų rajono savivaldybės administracijos pateiktą prašymą Aplinkos apsaugos agentūros (toliau – ir Agentūra) išduoto leidimo pažeminti vandens lygį Širvintų tvenkinyje. Šis leidimas išduotas prieš tai negavus užtvankos, vadinamos Širvintų miesto žemės ūkio hidrotechnikos kompleksu, nuomininko, tai yra pareiškėjo šioje byloje, sutikimo. Byloje nustatyta, kad Širvintų rajono savivaldybė patikėjimo teise valdo hidrotechnikos kompleksą. Tarp trečiojo suinteresuoto asmens Širvintų rajono savivaldybės administracijos (nuomotojas) ir pareiškėjo (nuomininkas) 2009 m. gruodžio 8 d. buvo sudaryta sutartis, pagal kurią šis hidrotechnikos kompleksas buvo išnuomotas pareiškėjui naudoti mažosios hidroelektrinės eksploatacijai. Prieš tai buvo sudaryta 2008 m. gruodžio 3 d. nuomos sutartis, kuri buvo nutraukta. Taigi bylą nagrinėję teismai sprendė klausimą, ar Agentūra, neturėdama pareiškėjo sutikimo leisti pažeminti vandens lygį (nuleisti vandenį), iš esmės turėjo teisinį pagrindą išduoti leidimą.

Nagrinėdamas kilusį klausimą, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas akcentavo, jog įsisteigusiais bendrosios kompetencijos teismų procesiniais sprendimais nustatyta, kad nuomininkui, o ne nuomotojui tenka pareiga atlikti visus hidrotechnikos komplekso remonto ir rekonstrukcijos darbus, nuomininkas buvo įpareigotas inicijuoti neeilinę užtvankos apžiūrą – paskirti specialistų grupę (komisiją) apžiūrai atlikti, techninei užtvankos būklei įvertinti ir būtiniams darbams nustatyti; įpareigotas per tris mėnesius nuo apžiūros akto surašymo dienos parengti ir suderinti užtvankos statybos darbų projektą; jį suderinus per tris mėnesius atlikti nurodytus statybos darbus, nes buvo nustatyta, kad nuomininkas naudoja si nuo 2008 m. rugpjūčio 28 d. turtu, tačiau jo neremontuoja, o komplekso būklė blogėja, netinkamai eksploatuojant turtą. Pasak LVAT, nėra įrodymų, jog pareiškėjas vykdė teismo sprendimo dalį, kuria buvo nustatytas minėtas įpareigojimas, ar ruošėsi vykdyti bei turėjo finansines galimybes įvykdyti šį įpareigojimą. Tuo tarpu nustatyta, kad hidrotechnikos kompleksas yra labai blogos būklės, kelia pavojų gyventojams, jų turto saugumui, yra reali grėsmė kilti statinio avarijai, dėl ko būtų užlieta dalis Širvintų miesto ir kaimo teritorijos. Taigi buvo susidariusi ekstraordinarinė situacija. Atsižvelgiant į tai, buvo būtina imtis neatidėliotinių priemonių sutvarkyti statinį bei išvalyti tvenkinį tam, kad būtų garantuota visuomenės ir aplinkos apsauga.

LVAT atmetė pareiškėjo argumentus, kad pirmosios instancijos teismas analizavo tik viešojo intereso klausimą, t. y. hidrotechnikos statinio avarijos grėsmę bei pavojų gyventojams ir jų turto saugumui, o neatsižvelgė į pareiškėjo interesus, t. y. į pareiškėjo nuostolius dėl negalėjimo eksploatuoti hidroelektrinės nuo tvenkinio vandens nuleidimo iki jo sugražinimo į ankstesnį lygį momento. Pasak LVAT, pirmosios instancijos teismas teisingai nustatė, kad nagrinėjamu atveju dominuoja viešasis interesas, kuris turėjo būti ginamas. Byloje nebuvo pateikti įrodymai, kad šiuo atveju turėjo būti ginamas pareiškėjo privatus interesas ir nagrinėjamu atveju nebuvo užtikrinta teisinga pusiausvyra tarp viešojo ir privataus interesų. Akcentuota tai, jog pirmiausia pareiškėjas privalėjo imtis priemonių, kad būtų užtikrinta viešojo intereso apsauga, nes jis eksploatavo hidrotechnikos kompleksą, kuris kelia pavojų visuomenės sveikatai, turtui, gamtos apsaugai, ir nesiėmė jokių priemonių, kad tam būtų užkirstas kelias, nors tai jį įpareigojo atlikti nuomos sutarties sąlygos bei teisės aktai.

LVAT pažymėjo, kad aplinkos apsaugos politika yra grindžiama atsargumo ir prevencinių veiksmų principais, kuriais siekiama, kad neigiamas poveikis ar žala aplinkai apskritai neatsiras, o imantis prevencinių priemonių, turi būti siekiama užkirsti kelią neigiamam poveikiui ar žalai, o ne laukti, kol jie atsiras, ir tada šalinti. Pakanka to, kad žala ar pavojus apskritai yra galimi ir kad pasirinkta apsaugos priemonė yra tinkama keliui tam užkirsti. Jei yra nors mažiausia rizika, kad gali kilti pavojus aplinkai, veiksmai, kuriais turi būti užkirstas tam kelias, bus pateisinami. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas yra nurodęs, kad pagal minėtus principus Bendrijai ir valstybėms narėms kyla pareiga imtis tinkamų priemonių, kurios leistų išvengti rizikos, užkirstų kelią žalai atsirasti ten, kur yra jos šaltinis, leistų sumažinti galimą pavojų arba kiek įmanoma jį išvis pašalinti (žr. 1999 m. spalio 5 d. sprendimą sujungtose bylose C-175/98 ir 177/98). Be to, Konstitucijos 53 ir 54 straipsniuose nustatyti pagrindiniai Lietuvos valstybės aplinkos

apsaugos politikos tikslai bei kryptys. Juose, be kitų nuostatų, įtvirtinta valstybės pareiga rūpintis žmonių sveikata, valstybės ir visos visuomenės pareiga saugoti aplinką nuo kenksmingų poveikių. Aiškindamas šiuos Konstitucijos straipsnius, Konstitucinis Teismas yra nurodęs, kad juose suformuluotas vienas iš valstybės veiklos tikslų – užtikrinti žmonių teises į sveiką ir švarią aplinką. Šis tikslas įgyvendinamas, nustatant atitinkamą teisinį reguliavimą. Be to, iš nurodytų konstitucinių nuostatų kyla pareigos ir visiems Lietuvos Respublikos teritorijoje esantiems asmenims: jie privalo saugoti aplinką nuo kenksmingų poveikių, susilaikyti nuo tokių veiksmų, kuriais būtų daroma žala žemei, jos gelmėms, vandeniui, orui, augalijai ir gyvūnijai, žmonių sveikatai ir gyvenimo kokybei (pvz., Konstitucinio Teismo 1998 m. birželio 1 d. nutarimas, 2005 m. gegužės 13 d. nutarimas). Apibendrinamas Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas konstatavo, kad saugi, nekenksminga, švari aplinka neabejotinai turi didelę įtaką visuomenės sveikatai. Dėl to visuomenės narius būtina apsaugoti nuo jų sveikatai kenksmingų veiksmų poveikio arba šio poveikio riziką kiek įmanoma sumažinti.

Pareiškėjo esminis skundo ir apeliacinio skundo argumentas šioje byloje buvo tas, kad Agentūra, neturėdama pareiškėjo sutikimo leisti pažeminti vandens lygį Širvintų tvenkinyje, neteisėtai išdavė leidimą savivaldybės administracijai, nors pagal Aprašo¹ 17–18 punktų nuostatas jo, kaip hidrotechnikos statinio nuomininko ir teisėto Širvintų tvenkinio naudotojo, sutikimas pažeminti vandens lygį Širvintų tvenkinyje buvo privalomas pateikti dokumentas, be kurio negalimas leidimo pažeminti vandens lygį tvenkinyje išdavimas. Imperatyviųjų teisės aktų normų pažeidimas yra pagrindas pripažinti leidimą negaliojančiu. Atsakydamas į šį argumentą, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas pirmiausia pažymėjo, kad Apraše nėra įtvirtintų imperatyviųjų nuostatų, jog nesant pateikto nuomininko sutikimo pažeminti vandens lygį tvenkinyje, Agentūra privalo atsisakyti išduoti tokio pobūdžio leidimą. Be to, teismas pripažino, jog nagrinėjamu atveju Agentūra įvertino trečiojo suinteresuoto asmens planuojamą ūkinę veiklą, kuri dėl savo pobūdžio, masto ir kitų ypatumų turi įtakos aplinkai, vandens telkinio būklei, tai, ar tokia veikla yra galima, atsižvelgiant į būtinybę užtikrinti aplinkos apsaugą, užkirsti kelią esamam ar galimam ateityje tiesioginiam ar netiesioginiam nepageidaujamam poveikiui aplinkai, visuomenei, atsižvelgdamas į priežastis, dėl kurių pareiškėjas nedavė sutikimo nuleisti vandens telkinyje sukauptą vandenį. Įvertinus tai, kad buvo nustatyta, jog būtina suremontuoti hidrotechnikos statinį (užtvanką), t. y. užtikrinti Širvintų rajono savivaldybės gyventojų gyvybės, sveikatos, turto apsaugą bei gamtos apsaugą, pagerinant biologinę būklę, žuvų biomasės ir rūšių pagausėjimą, pareiškėjui neatliekant būtino hidrotechnikos statinio (užtvankos) remonto ir atsisakant duoti sutikimą tai atlikti valstybės turtą patikėjimo teise valdančiam asmeniui, nenurodant svarbių aplinkybių, konstatuota, kad nagrinėjamu atveju pagrįstai ir teisėtai leidimas buvo išduotas savivaldybės administracijai nesant pareiškėjo sutikimo.

LVAT vertinimu, taip pat pagrįstai atsižvelgta ir į tai, kad Agentūrai neišdavus leidimo, savivaldybės administracija būtų praradusi vandens telkinių būklės gerinimui skirtas Europos Sąjungos lėšas.

LVAT pripažino pagrįsta ir teisėta pirmosios instancijos teismo išvada, kad šiuo atveju leidimo išdavimas be nuomininko sutikimo, siekiant išvengti galimų neigiamų pasekmių (galimos užtvankos griūties dėl stipriai susidėvėjusių pagrindinių užtvankos konstrukcijų), dėl kurių galbūt yra realus pavojus Širvintų miesto gyventojų gyvybėms, sveikatai ir turtui kilti, bei užtikrinti gamtos apsaugą, negali būti pripažintas nepagrįstu ir neteisėtu.

2016 m. sausio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-42-520/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-03438-2014-8

Procesinio sprendimo kategorija 2.7

[Prieiga internete](#)

*Dėl transporto priemonių importuotojo pareigos registruotis Gamintojų ir importuotojų sąvade
Dėl gamintojo atsakomybės principo*

Apžvelgiamu atveju ginčas iš esmės kilo dėl regiono aplinkos apsaugos departamento priimto Privalomo nurodymo. Jame nurodyta, kad pareiškėjas (uždaroji akcinė bendrovė) turi užtikrinti, jog iki 2015 m. rugpjūčio 3 d. Aplinkos apsaugos agentūros skyriui būtų pateiktas pareiškėjo prašymas registruotis

¹ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. 33 patvirtintas Leidimų pažeminti vandens lygį tvenkiniuose ir užtvankuose ežeruose išdavimo tvarkos aprašas.

Gamintojų ir importuotojų sąvade. Šis nurodymas duotas neplaninio patikrinimo metu nustačius, kad pareiškėjas 2013 metais įvežė ir į Lietuvos rinką išleido iš Europos Sąjungos 2011–2013 metais importuotų eksploatuoti tinkamų transporto priemonių, tačiau per 3 mėnesius nuo transporto priemonių tiekimo vidaus rinkai pradžios neįsiregistravo Gamintojų ir importuotojų sąvade. Atsakovo teigimu, pareiškėjas pažeidė Atliekų tvarkymo įstatymo (toliau – ir ATĮ) 34⁴ straipsnio 1 dalies 1 punktą ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. D1-291 patvirtintų Gamintojų ir importuotojų registravimo taisyklių 5 punktą.

Pagal ATĮ 34⁴ straipsnio „Eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymo sistemos dalyvių teisės ir pareigos“ 1 dalies 1 punktą, transporto priemonių gamintojai ir importuotojai turi pareigą registruotis aplinkos ministro nustatyta tvarka.

Pirmosios instancijos teismas, išnagrinėjęs pareiškėjo skundą, nustatė, kad ATĮ 34⁴ straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtinta pareiga registruotis Gamintojų ir importuotojų sąvade, tačiau šis straipsnis taikytinas tik asmenims, kurie gamina ir importuoja eksploatuoti netinkamas transporto priemones, o pareiškėjas į vidaus rinką tiekia eksploatuoti tinkamas transporto priemones, todėl pareiškėjui negali būti taikoma minėta įstatymo nuostata. Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad pareiškėjo ginčytame Privalomame nurodyme ATĮ 34⁴ straipsnio 1 dalies 1 punkto pažeidimas nurodytas nepagrįstai. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas su tuo nesutiko.

Pasak Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo, pirmosios instancijos teismas visiškai be jokio teisėto pagrindo nustatė, jog Privalomame nurodyme nepagrįstai įrašytas ATĮ 34⁴ straipsnio 1 dalies 1 punkto pažeidimas. Atsižvelgus į pirmosios instancijos teismo motyvus, daryta išvada, kad šios normos pažeidimas nebuvo pripažintas, įvertinus vien tik ATĮ 34⁴ straipsnio pavadinime „Eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymo sistemos dalyvių teisės ir pareigos“ naudojamus žodžius „Eksploatuoti netinkamų transporto priemonių“, neanalizuojant šiame straipsnyje išdėstytų visų nuostatų, kurios įtvirtina gamintojų ir importuotojų; transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančių įmonių; eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkytojų teises ir pareigas vykdant atliekų sutvarkymą. Iš straipsnio konstrukcijos matyti, kad transporto priemonių gamintojai ir importuotojai turi registruotis aplinkos ministro nustatyta tvarka ir tvarkyti transporto priemonių apskaitą ir teikti apskaitos ataskaitas aplinkos ministro nustatyta tvarka (ATĮ 34⁴ str. 1 d. 1 ir 6 p.). Gamintojai ir importuotojai turi pareigą organizuoti surinkimą, vežimą, paruošimą naudoti, naudojimą eksploatuoti netinkamų transporto priemonių, kurios susidarė naudojant gamintojų ir importuotojų tiekias Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais transporto priemones; apmokėti eksploatuoti netinkamų transporto priemonių surinkimo, vežimo, paruošimo naudoti ir naudojimo išlaidas ir kt. (ATĮ 34⁴ str. 1 d. 2–5 p.). Be to, iš straipsnio pavadinimo „Eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymo sistemos dalyvių teisės ir pareigos“ matyti, kad straipsnio nuostatos reglamentuoja visų eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymo sistemos dalyvių teises ir pareigas, o ne tik transporto priemonių importuotojų teises ir pareigas. Atliekų tvarkymo įstatymo 34⁴ straipsnyje nustatytas visas kompleksas priemonių, kurių turi būti imtasi, kad būtų sutvarkytos atliekos (eksploatuoti netinkamos transporto priemonės). Pažymėtina, kad Atliekų tvarkymo įstatymas nustato bendruosius atliekų prevencijos ir tvarkymo reikalavimus, kad būtų išvengta atliekų neigiamo poveikio visuomenės sveikatai ir aplinkai; sąlygas, kai medžiaga ar daiktas gali būti nelaikomi atliekomis; atliekų tvarkymo valstybinį reglamentavimą; pagrindinius atliekų tvarkymo sistemų organizavimo ir planavimo principus; reikalavimus atliekų turėtojams ir atliekų tvarkytojams; atliekų tvarkymo ekonomines ir finansines priemones; alyvų, elektros ir elektroninės įrangos, transporto priemonių, apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių gamintojų, importuotojų, platintojų teises ir pareigas (ATĮ 1 str. 1 d.). Gamintojų ir importuotojų, tiekiančių Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais baterijas ar akumulatorius, elektros ir elektroninę įrangą, transporto priemones ir Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekiančių alyvas, apmokestinamuosius gaminius (išskyrus baterijas ir akumulatorius) ir (ar) gaminius pripildytas pakuotes, registravimasis Gamintojų ir importuotojų sąvade yra siejamas su tuo, kad įstatymų leidėjas yra nustatęs, jog šie asmenys yra atsakingi už minėtų gaminių atliekų sutvarkymą. Atliekų tvarkymo įstatymo 32 straipsnyje įtvirtinta, jog atliekų tvarkymo srityje taikomas principas „teršėjas moka“, kuris reiškia, kad atliekų tvarkymo išlaidas turi apmokėti pirminis atliekų darytojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas ir (ar) produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ar importuotojas.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija sutiko su atsakovo apeliacinio skundo argumentais, kad gamintojas / importuotojas atsakingas už transporto priemonės poveikį aplinkai nuo gamybos / importo iki saugaus atliekų sutvarkymo, nes siekiant mažinti gaminių neigiamą poveikį aplinkai ir

žmonių sveikatai, vadovaujamosi gamintojo atsakomybės principu, pagal kurį gamintojams ir importuotojams teisės aktuose įtvirtinama atsakomybė už jų vidaus rinkai pateiktų gaminių poveikį aplinkai per viso būvio ciklą nuo gamybos iki saugaus atliekų sutvarkymo, įskaitant gaminių atliekų surinkimo, vežimo, perdirbimo, naudojimo ir šalinimo sistemos organizavimą ir (ar) finansavimą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytų gaminių atliekų tvarkymo užduočių įgyvendinimą, informacijos apie gaminius ir jų atliekų tvarkymą teikimą šių gaminių naudotojams ir atliekų tvarkytojams.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas taip pat atkreipė dėmesį į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo šiuo klausimu formuojamą praktiką. Pasak LVAT, teismų praktikoje aiškinant ATPK 51²⁰ straipsnio 1 ir 3 dalių taikymą, yra nurodoma, jog turi būti sprendžiama ne iš normos pavadinimo, o iš normos turinio, t. y. kad ATPK 51²⁰ straipsnio 1 dalyje numatyta administracinė atsakomybė už transporto priemonių išleidimo į rinką ataskaitų nepateikimą iki nustatytų terminų, o šio straipsnio 3 dalyje – už transporto priemonių pagaminimą arba importą į Lietuvos Respubliką neįsiregistravus Gamintojų ir importuotojų registravimo sąvade (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2015 m. lapkričio 10 d. nutartį administracinio teisės pažeidimo byloje Nr. 2AT-81-139/2015). Kasacinis teismas šioje nutartyje nurodė, kad tokias transporto priemonių importuotojų pareigas nustato ATĮ ir jo pagrindu priimti įgyvendinamieji teisės aktai. Atliekų tvarkymo įstatymo 34⁴ straipsnio 1 dalies 1 ir 6 punktai įpareigoja transporto priemonių gamintojus ir importuotojus registruotis aplinkos ministro nustatyta tvarka ir tvarkyti transporto priemonių apskaitą bei teikti apskaitos ataskaitas aplinkos ministro nustatyta tvarka.

Apibendrinamas Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas konstatavo, kad be teisėto pagrindo pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, jog atsakovas Privalomame nurodyme nepagrįstai nurodė ATĮ 34⁴ straipsnio 1 dalies 1 punkto pažeidimą, ir šias skundžiamų administracinių aktų dalis panaikino.

2016 m. sausio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-44-520/2016

Teisminio proceso Nr. 3-63-3-00120-2015-6

Procesinio sprendimo kategorija 2.7

[Prieiga internete](#)

3. Užsieniečių teisinė padėtis Lietuvos Respublikoje

3.5. Kiti klausimai dėl užsieniečių teisinio statuso

Dėl atsisakymo pakeisti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, kai užsieniečio tariamai keliama grėsmė valstybės saugumui siejama su nelegalios migracijos organizavimu

Byloje ginčas kilo dėl Migracijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos sprendimo, kuriuo atsisakyta pareiškėjui pakeisti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje. Neigiamas sprendimas dėl pareiškėjo priimtas, atsižvelgus į tai, kad Migracijos departamentas gavo Valstybės saugumo departamento raštą, kuriame teigiama, jog pareiškėjo veikla Lietuvos Respublikoje kelia grėsmę valstybės saugumui.

Valstybės saugumo departamento rašte buvo teigiama esant duomenų, kad pareiškėjas, pasinaudodamas tikrovės neatitinkančiais ir suklastotais dokumentais bei įstatymų spragomis, už piniginių atlygį organizuoja užsieniečių patekimą, o vėliau – ir leidimų laikinai jiems gyventi Lietuvos Respublikoje gavimą, dėl ko per Lietuvą į kitas Europos Sąjungos šalis iš valstybių, kuriose aktyviai veikia teroristinės organizacijos, patenka daug asmenų; atsižvelgiant į daugkartinius teroristinės organizacijos „Islamo valstybė“ grasinimus siųsti į Europą kovotojus teroristinių aktų vykdymui ir į Valstybės saugumo departamento ir kitų Europos Sąjungos žvalgybos tarnybų identifikuojamą nelegalios migracijos ir imigracijos tiesioginę sąsają su terorizmo grėsme, pareiškėjo veikla Lietuvos Respublikoje kelia grėsmę valstybės saugumui.

Teisėjų kolegijos vertinimu, Valstybės saugumo departamento rašte nurodyta informacija nėra pakankama pagrįsti aplinkybę, kad pareiškėjas atliko nurodytas veikas – organizuoja neteisėtą užsieniečių patekimą į Lietuvos Respubliką, o vėliau – ir leidimų laikinai čia gyventi gavimą.

Ginčyto sprendimo priėmimo metu duomenų, kad dėl pareiškėjo, kuriam jau buvo išduotas bei vieną kartą pakeistas leidimas laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, dėl jo čia, kaip teigiama, ketintų vykdyti ir vykdytų veikų, nurodytų Valstybės saugumo departamento rašte, būtų pradėtas ikiteisminis tyrimas, nebuvo, todėl vien teiginiai dėl nedetalizuotos veiklos, susijusios su užsieniečių neteisėtu patekimu į Lietuvos Respubliką bei leidimų čia laikinai gyventi gavimu, organizavimu, kas, įvertinus, kad nelegali

migracija ir imigracija gali turėti tiesioginių sąsajų su terorizmo grėsmės padidėjimu, gali būti vertinama kaip galima grėsmė valstybės saugumui, nėra pakankami konstatuoti esant tokį pagrindą.

Pareiškėjo apeliacinis skundas tenkintas iš dalies: pirmosios instancijos teismo sprendimas pakeistas, pareiškėjo skundas tenkintas iš dalies: Migracijos departamento sprendimas panaikintas ir jis (Migracijos departamentas) įpareigotas iš naujo išnagrinėti pareiškėjo prašymą pakeisti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje.

2016 m. sausio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-324-624/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-03015-2015-0

Procesinio sprendimo kategorija 3.5

[Prieiga internete](#)

6. Socialinė apsauga

6.4. Bylos dėl valstybinio socialinio draudimo pašalpų

6.4.2. Motinystės ir motinystės (tėvystės) pašalpa

Dėl savanoriškai karinei tarnybai įsipareigojusių asmenų teisės gauti motinystės pašalpą nėštumo ir gimdymo atostogų laikotarpiu

Apžvelgiamu atveju ginčas kilo dėl pareiškėjos teisės gauti motinystės pašalpą nėštumo ir gimdymo atostogų laikotarpiu. Pareiškėja ginčijo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos (toliau – ir VSDFV) teritorinio skyriaus sprendimą, kuriuo pareiškėjos prašymas paskirti motinystės pašalpą nėštumo ir gimdymo atostogų laikotarpiu netenkintas, kadangi pareiškėja neturėjo Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatyme nustatyto 12 mėnesių ligos ir motinystės socialinio draudimo stažo.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjos skundą. Pareiškėja dėl šio sprendimo padavė apeliacinį skundą.

Byloje nustatyta, jog pareiškėja nuo 2007 m. balandžio 20 d. dirbo pagal neterminuotą darbo sutartį privačiame sektoriuje. Nuo 2012 m. vasario 20 d. iki 2012 m. spalio 22 d. ir nuo 2012 m. lapkričio 4 d. iki 2013 m. gegužės 27 d. pareiškėja, kaip karė savanorė, buvo pašaukta pasirengti ir dalyvauti tarptautinėse operacijose Afganistano Islamo Respublikoje. Nuo 2013 m. birželio 10 d. iki 2013 m. birželio 23 d. jai buvo suteiktos prevencinės reabilitacijos atostogos. Įvardytais laikotarpiais pagal Valstybinio socialinio draudimo įstatyme nustatytą teisinį reguliavimą kariams savanoriams ligos ir motinystės socialinis draudimas nebuvo privalomas (4 str. 2 d. 2 p.). Nuo 2013 m. gruodžio 18 d. iki 2014 m. balandžio 22 d. pareiškėja buvo išėjusi įstatyme numatytų nėštumo ir gimdymo atostogų, tačiau šiuo laikotarpiu motinystės pašalpa jai, kaip neįgijusiai įstatyme nustatyto stažo, nebuvo paskirta.

Teisėjų kolegija pažymėjo, jog pagal bendrąją taisyklę teisę gauti motinystės pašalpą nėštumo ir gimdymo atostogų laikotarpiu turi apdrausti asmenys, kuriems suteiktos nėštumo ir gimdymo atostogos, jeigu jie iki pirmosios nėštumo ir gimdymo atostogų dienos turi ne trumpesnį kaip 12 mėnesių per paskutinius 24 mėnesius ligos ir motinystės socialinio draudimo stažą (Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 16 str. 1 d.). Konstatuota, kad pareiškėja netenkina Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos turėti 12 mėnesių per paskutinius 24 mėnesius trukmės ligos ir motinystės socialinio draudimo stažą ir todėl pagal šią teisės nuostatą teisės gauti motinystės pašalpą nėštumo ir gimdymo atostogų laikotarpiu neįgijo. Tačiau teisėjų kolegija nurodė, jog Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos bendrosios taisyklės išimtis, aktuali nagrinėtam atvejui, yra nustatyta Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 16 straipsnio 3 dalyje ir taikoma kartu su Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio 2 dalies nuostatomis. Remiantis Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 16 straipsnio 3 dalimi, teisę gauti motinystės pašalpą nėštumo ir gimdymo atostogų laikotarpiu taip pat turi apdraustieji, jeigu jie iki nėštumo ir gimdymo atostogų pradžios neįgijo šio straipsnio 1 dalyje nustatyto stažo dėl to, kad nurodytais laikotarpiais buvo draudžiami kaip asmenys, išvardyti Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 ar 2 punkte, ir pertrauka nuo statuso pasikeitimo neviršija 3 mėnesių. Atitinkamai, Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 2 punkte, be kita ko, nustatyta, kad kariai savanoriai, pašaukti į pratybas, mokymus ar vykdyti tarnybos užduočių, privalomai draudžiami pensijų socialiniu draudimu ir nedarbo socialiniu draudimu.

Teisėjų kolegija konstatavo, jog remiantis Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo bei Valstybinio socialinio draudimo įstatymo nuostatomis, asmenų, įsipareigojusių savanoriškai karinei tarnybai, teisė gauti motinystės pašalpą nėštumo ir gimdymo atostogų laikotarpiu yra siejama su trijų pagrindinių sąlygų išpildymu. Pirma, asmenys, kurie kreipiasi dėl pašalpos paskyrimo, privalo būti draudžiami ligos ir motinystės socialiniu draudimu; antra, šie asmenys reikalaujamo 12 mėnesių stažo neįgyja, nes yra draudžiami kaip kariai savanoriai, pašaukti į pratybas, mokymus ar vykdyti tarnybos užduočių; trečia, pertrauka nuo jų statuso pasikeitimo yra ne ilgesnė nei trys mėnesiai. Visas sąlygas reikia taikyti kumulatyviai.

Pirmiausia vertindama, ar pareiškėja atitiko sąlygą būti apdraustąja, teisėjų kolegija pažymėjo, kad byloje nėra ginčo dėl to, kad tokį statusą pareiškėja kreipdamasi dėl motinystės pašalpos nėštumo ir gimdymo laikotarpiu turėjo. Be to, teisėjų kolegijai pagal byloje surinktą medžiagą nekilo abejonių, kad pareiškėja įstatyme reikalaujamo ligos ir motinystės socialinio draudimo stažo negalėjo įgyti būtent dėl to, kad kaip karė savanorė buvo pašaukta atlikti tarnybos užduočių.

Pasisakydama dėl trečiosios sąlygos, teisėjų kolegija nurodė, jog teisinė formuluotė „pertrauka nuo statuso pasikeitimo“, kaip leidžianti nukrypti nuo reikalavimo turėti įstatyme nustatytą socialinio draudimo stažą, šiuo atveju turi būti aiškinama plačiai. Teisėjų kolegijos vertinimu, nagrinėjamu atveju įstatyme vartojama formuluotė „statuso pasikeitimas“ reiškia suinteresuoto asmens perėjimą (jų daugetą) iš karo tarnybos į civilinės srities darbą arba – pačia bendriausia prasme – apdraustojo ligos ir motinystės socialinio draudimu statuso įgijimą įstatymuose nustatyto būdu, atlikus karinės tarnybos užduotis. Vienintelis šioje formuluotėje įtvirtintas reikalavimas – asmuo, atlikęs karinę tarnybą, turi įgyti dirbančiojo arba apdraustojo ligos ir motinystės socialiniu draudimu asmens statusą per įstatyme nustatytą trijų mėnesių laikotarpį. Šis darbuotojo statusas turi būti aiškinamas, kaip apimantis atitinkamo asmens skirtingus tarp karinės tarnybos laikotarpių vienas po kito dirbtus darbus, taip pat ir darbus skirtingiems darbdaviams, taip pat pagal skirtingus statusus.

Teisėjų kolegijos vertinimu, teisės aiškinimas, pagal kurį Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatyme numatyta stažo išimtis taikoma dirbančioms moterims, kurios dėl savanoriškos karinės tarnybos neturi galimybių įgyti įstatyme nustatyto ligos ir motinystės socialinio draudimo stažo, vertintinas kaip labiausiai atitinkantis įstatymų leidėjo įgyvendinamus visuomenės solidarumo, socialinės darnos ir teisingumo imperatyvus bei sprendimo valstybės gynybą iš dalies užtikrinti savanoriškos karo tarnybos būdu tikslus.

Teisėjų kolegija panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimą ir priėmė naują sprendimą, kuriuo tenkino pareiškėjos skundą, panaikino ginčytus sprendimus bei įpareigojo atsakovą VSDFV teritorinį skyrių apskaičiuoti ir išmokėti pareiškėjai motinystės pašalpą nėštumo ir gimdymo laikotarpiu.

2016 m. sausio 15 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-2563-502/2015

Teismo proceso Nr. 3-61-3-02175-2014-5

Procesinio sprendimo kategorija 6.4.2

[Prieiga internete](#)

9. Mokestiniai ginčai

9.1. Gyventojų pajamų mokestis

9.1.1.1. Pajamų pripažinimas

Dėl sąlygų, kurios turi egzistuoti, siekiant pripažinti, jog turtas buvo įgytas lengvatine kaina apmokestinimo gyventojų pajamų mokesčiu tikslais

Apžvelgiamoje byloje mokestinis ginčas kilo dėl vietos mokesčių administratoriaus sprendimo dėl patikrinimo akto tvirtinimo, kuriuo pareiškėjai buvo papildomai apskaičiuota 265 255 Lt gyventojų pajamų mokesčio (toliau – ir GPM), 130 263 Lt delspinigių, taip pat skirta 26 525 Lt GPM bauda. Tokį sprendimą vietos mokesčių administratorius priėmė iš esmės konstatavęs, kad 2007 ir 2008 metais pareiškėjas įgijo nekilnojamąjį turtą lengvatine kaina, kaip tai suprantama pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo

(toliau – ir GPM įstatymas) 2 straipsnio 15 dalį², ir taip gavo pajamų natūra, nuo kurių turėjo būti apskaičiuotas ir sumokėtas GPM. Tokią išvadą (ją patvirtino mokesčių ginčą nagrinėjusios institucijos) viešojo administravimo subjektas grindė aplinkybe, kad pagal atliktą ginčo nekilnojamojo turto vertinimą jo (turto) pirkimo–pardavimo sutartimis nustatyta kaina kelis ar net keliasdešimt kartų skyrėsi nuo vidutinės rinkos kainos, bei argumentais, susijusiais su šių sandorių sudarymo ypatumais.

Šiuo aspektu byloje nustatyta, jog pareiškėjas 2004 metais su šešiais fiziniais asmenimis (pretendentais atkurti nuosavybės teises) sudarė preliminarįsias nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartis. Pagal šias sutartis pardavėjai už sulygtą kainą (iš viso 60 260 Lt) įsipareigojo pirkėjui (pareiškėjui) parduoti (sudaryti pirkimo–pardavimo sutartį) žemės sklypus, į kuriuos jiems bus atkurtos nuosavybės teisės. Preliminariosiose pirkimo–pardavimo sutartyse sulygtas sumas pareiškėjas iš anksto sumokėjo pardavėjams. Pardavėjų vardu (pagal įgaliojimus) visus su nuosavybės teisių atkūrimu susijusius veiksmus atliko su pareiškėju susiję asmenys (pardavėjai šiuo procesu nesidomėjo ir jame tiesiogiai nedalyvavo), šių veiksmų atlikimą finansavo pats pareiškėjas. Atkūrus nuosavybės teises į ginčo nekilnojamojo turto objektus, 2007–2008 metais pareiškėjas sudarė šio turto pirkimo–pardavimo sutartis, pagal kurias jis ginčo turtą įgijo už minėtose preliminariosiose sutartyse sulygtą pardavimo kainą. Nustatęs, kad įgyto ginčo turto rinkos vertė buvo keliasdešimt kartų didesnė nei pareiškėjas sumokėjo, vietos mokesčių administratorius vertino, jog turtas įgytas lengvatine kaina ir pareiškėjas gavo pajamų natūrą.

Prieš atskleisdama GPM įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje vartojamos sąvokos „lengvatinė kaina“ turinį, išplėstinė teisėjų kolegija pastebėjo, jog ši sąvoka tiesiogiai apibrėžia GPM objektą bei, atitinkamai, apsprendžia konkretaus gyventojų (mokesčio mokėtojų) mokesčines prievoles (jų apimtį). Iš tiesų, nesant atitinkamų mokesčių įstatymų nuostatų, konstatavimas, jog atitinkamas turtas ar paslaugos nebuvo gautos neatlygintinai, mainais ar lengvatine kaina, savaime eliminuoja galimybę pripažinti, jog tokį turtą įgijęs ar paslaugas gavęs gyventojas gavo pajamų GPM įstatymo prasme. Todėl plečiamasis sąvokos „lengvatinė kaina“ aiškinimas nėra galimas.

GPM įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje sąvoka „lengvatinė kaina“ papildomai apibrėžiama, kaip „<...> konkrečiam gyventojui dėl tam tikrų interesų ar sandorių įtakos nustatyta mažesne negu tikroji rinkos kaina <...>“. Aiškindamas šios (cituotos) nuostatos turinį, LVAT priminė, kad nepakanka vien nustatyti, jog įgyto turto ar (ir) gautų paslaugų kaina yra mažesnė negu reali rinkos vertė. Tam, kad ši kaina būtų pripažinta lengvatine aptariamoms nuostatos prasme, papildomai būtina konstatuoti, kad turto ir (ar) paslaugų davėjas konkrečiam gyventojui turtą mažesne negu tikroji rinkos kaina atlygintinai perdavė (pardavė) dėl tam tikrų interesų ar sandorių įtakos. Išplėstinė teisėjų kolegija taip pat pastebėjo, jog sprendžiant klausimą dėl „lengvatinės kainos“ buvimo ar nebuvimo, atsižvelgiama ne į turto ar paslaugų gavimo, bet kainos nustatymo momentą. Tai reiškia, kad tokios GPM įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje minimos aplinkybės, kaip „tam tikri interesai ar sandoriai“ bei „mažesnė negu tikroji rinkos kaina“, turi egzistuoti turto ar paslaugų davėjui priimant sprendimą dėl sandorio (ūkinės operacijos) kainos nustatymo (ar sulygtos (nustatytos) kainos keitimo). Išplėstinė teisėjų kolegija taip pat akcentavo, kad būtent minėti „tam tikri interesai ir sandoriai“ turi nulemti turto ar paslaugų davėjo sprendimą nustatyti mažesnę negu tikroji rinkos kainą. Įstatymų leidėjas nėra pateikęs aptariamų interesų ar sandorių sąrašo, tokio sąrašo pateikimas dėl galimų interesų ir sandorių įvairovės, be kita ko, nulemtos visuomeninių santykių nuolatinės raidos, akivaizdžiai yra netikslingas. Todėl, kaip pažymėjo LVAT, kilus ginčui, kiekvienu konkrečiu atveju turi būti ad hoc įvertinama, ar egzistavo atitinkami interesai ir sandoriai, dėl kurių buvo nustatyta mažesnė nei tikroji rinkos turto ar paslaugų kaina (turi egzistuoti priežastinis ryšys tarp minėtų interesų ar sandorių ir nustatytos kainos). Be to, tai, kad įstatymų leidėjas akcentuoja aptariamoms mažesnės kainos nustatymą „konkrečiam gyventojui“, aiškiai rodo, jog „tam tikri interesai ar sandoriai“ turi būti susiję būtent su šiuo gyventoju, t. y. turto ir (ar) paslaugų gavėju.

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtu atveju iš esmės skyrėsi pareiškėjo ir vietos mokesčių administratoriaus vertinimas dėl mažesnės negu tikroji rinkos kaina nustatymo momento. Šiuo aspektu pareiškėjas iš esmės teigė, jog kaina buvo sulygta (nustatyta) 2004 metais sudarytomis preliminariosiomis

² Pagal šią nuostatą pajamos natūra – „<...> neatlygintinai, mainais arba lengvatine kaina (konkrečiam gyventojui dėl tam tikrų interesų ar sandorių įtakos nustatyta mažesne negu tikroji rinkos kaina) gautas nuosavybėn arba naudoti (neįgyjant nuosavybės teisės) turtas arba gautos paslaugos, taip pat kita gauta nauda (jei naudos davėjas turėjo tikslą naudą duoti konkrečiam asmeniui), kai gauto turto, paslaugų ar kitos naudos ekvivalentas pinigine išraiška pagal šio įstatymo nuostatas būtų priskiriamas pajamoms“.

nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartimis, o kitos proceso šalys – kad 2007–2008 metais sudarant galutines ginčo nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartis.

Šiuo aspektu išplėstinė teisėjų kolegija pastebėjo, kad preliminariąja sutartimi laikomas šalių susitarimas, pagal kurį jame aptartomis sąlygomis šalys įsipareigoja ateityje sudaryti kitą – pagrindinę – sutartį (Civilinio kodekso 6.165 str. 1 d.). Ginčo atveju tiek vietos, tiek centrinis mokesčių administratorius iš esmės pripažino, jog pagrindinės ginčo nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartys buvo sudarytos vykdant minėtas preliminarias sutartis. Nebuvo ginčo ir dėl to, kad aptariamas turtas įgytas už šiose sutartyse nustatytą (sulygtą) kainą. Atitinkamai šios ir kitos byloje nustatytos aplinkybės bei surinkti įrodymai, taip pat preliminariųjų ir pagrindinių pirkimo–pardavimo sutarčių turinio vertinimas nagrinėjamu atveju leido pripažinti, kad ginčo nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sandorių kaina buvo sulygta (nustatyta) 2004 metais, sudarant minėtas preliminarias pirkimo–pardavimo sutartis. Ginčytame sprendime dėl patikrinimo akto tvirtinimo vietos mokesčių administratorius neįvardijo jokių GPM įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje minimų interesų ar sandorių, egzistavusių preliminariųjų pirkimo–pardavimo sutarčių sudarymo metu, jų nenustatė ir LVAT. Todėl išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, kad nagrinėtu atveju pareiškėjas neįgijo ginčo nekilnojamojo turto lengvatine kaina GPM įstatymo 2 straipsnio 15 dalies prasme, atitinkamai nebuvo pagrindo pripažinti jo įgyto ginčo nekilnojamojo turto kainų skirtumo pajamomis apmokestinimo GPM tikslais.

LVAT panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimą ir priėmė naują sprendimą, kuriuo pareiškėjo skundą tenkino, o vietos mokesčių administratoriaus bei mokestinį ginčą nagrinėjusių institucijų sprendimus panaikino.

2016 m. sausio 4 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimas administracinėje byloje Nr. A-763-602/2015
Teismo proceso Nr. 3-61-3-00984-2014-1

Procesinio sprendimo kategorija 9.1.1.2; 9.1.1.3; 9.8.1

[Prieiga internete](#)

9.5. Kiti mokesčiai

Dėl vietinės rinkliavos už leidimą įrengti išorinę reklamą mokėtojo

Apžvelgiamoje byloje pareiškėjas Šiaulių miesto savivaldybės administracija kreipėsi į teismą su prašymu dėl 51 862 Lt (15 020,27 Eur) nesumokėtos vietinės rinkliavos už leidimo įrengti išorinę reklamą savivaldybės teritorijoje išdavimą priteisimo iš atsakovo UAB „Šiaulių reklama“ už laikotarpį nuo 2009 m. vasario 10 d. iki 2012 m. gruodžio 31 d. Susidariusią vietinės rinkliavos nepriemoką pareiškėjas iš esmės kildino iš aplinkybės, jog atsakovas, neturėdamas leidimo, buvo įrengęs išorinę reklamą savivaldybės teritorijoje.

Šiuo aspektu LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad Rinkliavų įstatymo 11 straipsnio, įtvirtinančio vietinių rinkliavų objektus, 1 dalies 3 punkte nustatyta, kad savivaldybės taryba turi teisę savivaldybės teritorijoje nustatyti vietines rinkliavas tik už leidimo įrengti išorinę reklamą savivaldybės teritorijoje išdavimą. Toks ginčo rinkliavos objektas (leidimo įrengti išorinę reklamą išdavimas) buvo nurodytas taikytinuose vietinės rinkliavos nuostatuose.

Tačiau byloje nebuvo duomenų, kad atsakovas buvo pateikęs paraišką leidimui įrengti išorinę reklamą pareiškėjo pareiškime nurodytu adresu gauti ginčui aktualiu laikotarpiu, ar kad minėtu laikotarpiu jam buvo išduotas toks leidimas. Atitinkamai teisėjų kolegija sprendė, kad šiuo konkrečiu atveju atsakovas negalėjo būti laikomas rinkliavos mokėtoju ginčo vietinės rinkliavos nuostatų prasme. Teismas taip pat pažymėjo, kad minėtų nuostatų rinkliavos mokėtojo sąvokos (jos turinio) aspektu plečiamasis aiškinimas nėra galimas.

Šiomis aplinkybėmis pirmosios instancijos teismo sprendimas, kuriuo buvo atsisakyta tenkinti pareiškėjo prašymą dėl vietinės rinkliavos priteisimo, buvo paliktas nepakeistas.

2016 m. sausio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-100-575/2016

Teismo proceso Nr. 3-64-3-02651-2014-7

Procesinio sprendimo kategorija 8.2; 9.5; 35.3

[Prieiga internete](#)

12. Registrai

12.2. Bylos, kilusios iš juridinių asmenų registro veiklos

Dėl duomenų pagal vienintelio akcininko sprendimą įregistravimo juridinių asmenų registre, kai iš šio registro duomenų matyti, jog yra daugiau nei vienas bendrovės akcininkas

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl valstybės įmonės Registrų centro Kauno filialo sprendimų, kuriais buvo įregistruoti UAB „Arvadas“ duomenų pakeitimai, teisėtumo ir pagrįstumo.

Byloje buvo nustatyta, jog juridinių asmenų registre (pagal duomenis iki ginčo sprendimų priėmimo) vieninteliai UAB „Arvadas“ akcininkai buvo R. K. (nuo 1996 m. vasario 25 d.) ir S. D. (nuo 2003 m. gruodžio 31 d.). Duomenų, kad šie asmenys UAB „Arvadas“ akcijas pardavė, įkeitė, padovanojo ar atliko kitus veiksmus, susijusius su akcijų perdavimu, nebuvo.

Trečiasis suinteresuotas asmuo A. Č. 2014 m. rugsėjo 1 d. atsakovui pateikė pagal nustatytas formas, kurios pildomos, jei visų akcijų savininkas yra vienas asmuo, užpildytus prašymus ir kitus dokumentus bei UAB „Arvadas“ vienintelio visų bendrovės akcijų savininko sprendimus, tikslu įregistruoti akcininko ir valdymo organo keitimus. Atsakovas tenkino šiuos prašymus ir įregistravo atitinkamus pakeitimus juridinių asmenų registre. Ginčas byloje kilo dėl šių pakeitimų.

Įvertinęs ginčo teisiniams santykiams aktualias įstatymų ir juos lydinčių teisės aktų nuostatas, LVAT teisėjų kolegija pripažino, jog pirmosios instancijos teismas teisėtai ir pagrįstai konstatavo, kad esant registruotiems duomenims apie tai, jog UAB „Arvadas“ akcininkai yra R. K. (pareiškėjas) bei S. D., tik šių asmenų kompetencijai priskiriamas visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimas ir jis galėjo būti priimtas tik abiejų akcininkų susitarimu. Trečiajam suinteresuotam asmeniui A. Č. pateikiant dokumentus registro tvarkytojui dėl UAB „Arvadas“ akcininko ir valdymo organo pakeitimo, jokia informacija apie akcininkų pasikeitimą nebuvo pateikta, tokios informacijos nepareikalavo ir atsakovas, todėl vertindamas pateiktus dokumentus patikimumo ir išsamumo aspektais, atsakovas turėjo atsisakyti įregistruoti duomenų pakeitimus arba pareikalauti papildomų dokumentų pateikimo. Kadangi šių veiksmų registro tvarkytojas neatliko, tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė apžvelgiamoje byloje, LVAT pripažino, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai panaikino ginčytus atsakovo sprendimus.

2016 m. sausio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-76-662/2016

Teismo proceso Nr. 3-62-3-01509-2014-6

Procesinio sprendimo kategorija 12.2

[Prieiga internete](#)

15. Civilinė atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų

15.2. Civilinės atsakomybės sąlygos

15.2.3. Žala

15.2.3.2. Neturtinė žala

Dėl nuteistojo teisės turėti apklotą (pledą)

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo (toliau – Lukiškių TI-K) įpareigojimo grąžinti pareiškėjui apklotą (pledą) bei atlyginti neturtinę žalą.

Pirmosios instancijos teismas, nustatęs, kad apklotą (pledą) pareiškėjas įgijo teisėtai, taip pat kad kitiems nuteistiesiems leidžiama naudotis jų teisėtai įsigytais apklotais (pledais), įpareigojo Lukiškių TI-K per vieną savaitę nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos grąžinti pareiškėjui apklotą (pledą), o reikalavimo dėl neturtinės žalos atlyginimo netenkino.

Teisėjų kolegija nurodė, jog nuo 2010 m. balandžio 26 d. pasikeitus teisiniam reguliavimui (Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2010 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. 1R-85 Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių 173 punktą išdėsčius nauja redakcija), nuteistiesiems, jeigu jie raštu atsisako Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 173 straipsnio 2 dalyje numatytos patalynės, leidžiama naudotis įsigyta ar perduota patalyne, išskyrus antklodę, čiužinį ir pagalvę.

Nagrinėtu atveju nustatyta, kad pareiškėjas iki 2013 m. sausio 10 d. Lukiškių TI-K direktoriaus nutarimu jam paskiriant nuobaudą 6 mėnesiams perkelti į drausmės grupę, turėjo ir naudojosi apklota (pledū). Nuobaudos atlikimo metu nuo 2013 m. sausio 10 d. iki 2013 m. liepos 10 d. iš pareiškėjo buvo paimti daiktai, kurių negalima turėti nuteistajam būnant drausmės grupėje, tarp jų – ir jo turima nuosava patalynė. Atlikus nuobaudą drausmės grupėje, apklotas (pledas) pareiškėjui gražintas nebuvo.

Nustatyta, jog pareiškėjui buvo leidžiama turėti apklotą (pledą) iki pat 2013 m. sausio 10 d., t. y. ir po Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių 173 punkto nuostatos, nustatančios, jog nuteistiesiems leidžiama naudotis įsigyta ar perduota patalynė, išskyrus antklodę, čiužinį ir pagalvę, įsigaliojimo. Nagrinėtu atveju atsakovas nenurodė jokių argumentų, kodėl paimti iš pareiškėjo apklotą (pledą) buvo nuspręsta būtent po pareiškėjui skirtos nuobaudos paskyrimo, nors, kaip minėta, Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės draudimą nuteistiesiems turėti apklotą (pledą) numatė jau nuo 2010 m. balandžio 26 d. Lukiškių TI-K nepagrindė ir neįrodė, kad praėjus beveik dvejimėms metams po minėtos Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių nuostatos įsigaliojimo, uždraudimas pareiškėjui turėti teisėtai įgytą apklotą (pledą) buvo būtinas. Be to, Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2014 m. rugsėjo 20 d. sprendime, atsižvelgęs į tai, kad kitiems nuteistiesiems leidžiama naudotis jų teisėtai įsigytais apklotais (pledais), nurodė, jog atlikus nuobaudą, apklotas (pledas) pareiškėjui turėjo būti gražintas, todėl Lukiškių TI-K bus įpareigota jį gražinti pareiškėjui. Kadangi, pareiškėjo teigimu, apklotas (pledas) jam iki šiol nėra gražintas, konstatuota, jog pirmosios instancijos teismas pagrįstai įpareigojo Lukiškių TI-K administraciją gražinti pareiškėjui priklausantį apklotą (pledą).

Pareiškėjo reikalavimas dėl neturtinės žalos atlyginimo netenkintas.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2016 m. sausio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-266-442/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-05030-2014-8

Procesinio sprendimo kategorija 15.2.3.2

[Prieiga internete](#)

Dėl reikalavimo kalėjimo kameroje uždengti miegamosios vietos gulto dalį

Apžvelgiamoje byloje pareiškėjas *inter alia* reiškė reikalavimą įpareigoti Lukiškių TI-K ir / ar Kalėjimų departamentą sudaryti sąlygas uždengti jo (pareiškėjo) miegamosios vietos gulto galą ir šoną iki pusės bei priteisti neturtinės žalos atlyginimą.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą. Pažymėtina, jog byloje, be kitų aplinkybių, buvo nustatyta, jog pareiškėjas kameroje buvo laikomas vienas.

Pasisakydama dėl minėto pareiškėjo reikalavimo (įpareigoti Lukiškių TI-K ir / ar Kalėjimų departamentą sudaryti sąlygas uždengti jo (pareiškėjo) miegamosios vietos gulto galą ir šoną iki pusės), teisėjų kolegija pirmiausia pažymėjo, jog toks pareiškėjo reikalavimas tiesiogiai kertasi su Suėmimo vykdymo įstatymo 9 straipsnio 2 dalies 2 punkto imperatyvia nuostata, kad vienas iš pagrindinių suėmimo vykdymo režimo reikalavimų yra nuolatinių asmenų, laikomų tardymo izoliatoriuose, priežiūra. Teisėjų kolegijos vertinimu, jau vien dėl to šis reikalavimas negali būti pripažintas teisėtu nacionalinės teisės taikymo prasme. Daryta išvada, kad šios pareiškėjo norimos laikymo kameroje sąlygos nebuvimas negali būti pripažintas pareiškėjo teisės į privatumą pažeidimu ir Konvencijos 3 straipsnio taikymo prasme.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2016 m. sausio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-7-143/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01035-2014-9

Procesinio sprendimo kategorija 15.2.3.2; 21; 37.2.3

[Prieiga internete](#)

19. Bylos dėl Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos sprendimų

Dėl viceministro pareigos vienerius metus nedirbti įmonėje, kurios veikla pateko į jo kuriojamą sritį

Apžvelgiamu atveju buvo sprendžiamas tarnybinės etikos klausimas dėl viceministro teisės vienerius metus nustojus eiti šias pareigas įsidarbinti įmonėje vadovo pavaduotoju, kai šios įmonės veikla pateko į viceministro kuruojamą ir kontroliuojamą sritį.

Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 18 straipsnyje numatyta, kad asmuo, nustojęs eiti pareigas valstybinėje tarnyboje, vienerius metus neturi teisės dirbti įmonės ar jos kontroliuojamos įmonės vadovu, vadovo pavaduotoju, būti šios įmonės tarybos ar valdybos nariu, taip pat eiti kitas pareigas, tiesiogiai susijusias su sprendimų priėmimu įmonės valdymo, turto tvarkymo, finansų apskaitos ir kontrolės srityse, jeigu per paskutinius darbo metus jo tarnyba buvo tiesiogiai susijusi su įmonės ar jos kontroliuojamos įmonės veiklos priežiūra ar kontrole arba jeigu asmuo tiesiogiai dalyvavo rengiant, svarstant ar priimant palankius įmonei ar jos kontroliuojamai įmonei sprendimus konkurso ar kitokiu būdu teikti valstybės užsakymus ar finansinę paramą.

LVAT teisėjų kolegija pritarė pirmosios instancijos teismo išvadai, kad pareiškėjas, 2014 m. liepos 4 d. nustojęs eiti pareigas valstybinėje tarnyboje (teisingumo viceministro pareigas) ir nuo 2014 m. liepos 14 d. pradėjęs dirbti VĮ Registrų centras direktoriaus pavaduotoju, pažeidė Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 18 straipsnyje nustatytą draudimą.

Byloje nustatyta, kad pagal pareigybės aprašymą funkcijoms pareiškėjui einant teisingumo viceministro pareigas buvo priskirta funkcija teisingumo ministro pavedimu koordinuoti ir kontroliuoti teisingumo ministrui pavestose valdymo srityse veikiančių Vyriausybės įstaigų, taip pat įstaigų prie ministerijos veiklą. Teisingumo ministras buvo pavedęs pareiškėjui koordinuoti ir kontroliuoti VĮ Registrų centro veiklą, nustatydamas, kad viena iš šio viceministro veiklos sričių – ministro valdymo sričiai priskirtų valstybės registrų ir informacinių sistemų veikla. Taigi pareiškėjo veikla valstybinėje tarnyboje Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 18 straipsnio prasme per paskutinius darbo metus valstybinėje tarnyboje buvo tiesiogiai susijusi su įmonės (VĮ Registrų centras) veiklos priežiūra ar kontrole.

LVAT nutartimi Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos sprendimas pripažinti, kad pareiškėjas pažeidė Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 18 straipsnio nuostatas, bei pasiūlyti įmonei atleisti pareiškėją vertintas kaip pagrįstas ir teisėtas.

2016 m. sausio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-263-146/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-05349-2014-1

Procesinio sprendimo kategorija 19

[Prieiga internete](#)

21. Bylos dėl bausmių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo ar vidaus administravimo srityje

Dėl suimtojo teisės pasirinkti viešojo fiksuoto ir / ar judriojo ryšio tinklo paslaugų tiekėją

Apžvelgiamoje byloje ginčą pareiškėjas iškėlė siekdamas, kad teismas įpareigotų suėmimą vykdančios įstaigos (Lukiškių TI-K) administraciją sudaryti jam sąlygas pasirinkti viešojo fiksuoto ir / ar judriojo ryšio tinklo paslaugų tiekėją ir naudotis pasirinkto operatoriaus teikiamomis paslaugomis, skambinant teismo išduotuose leidimuose nurodytais numeriais. Be to, pareiškėjas prašė atlyginti neturtinę žalą, kurią pareiškėjas kildino iš, jo manymu, neteisėtų Lukiškių TI-K veiksmų nesudarant galimybių paskambinti telefonu per pareiškėjo pasirinktą operatorių.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą patenkino iš dalies, t. y. panaikino skundžiamus Lukiškių TI-K ir Kalėjimų departamento sprendimus ir įpareigojo Lukiškių TI-K užtikrinti pareiškėjui teisę skambinti leidime nurodytais telefono numeriais (senelei ir motinai) per pasirinktą viešojo fiksuoto ryšio operatorių. Dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo apeliacinius skundus padavė pareiškėjas ir atsakovas Lukiškių TI-K.

Teisėjų kolegija pažymėjo, jog suimtųjų skambinimo telefonu kontrolė patenka į suėmimo vykdymo režimo užtikrinimo priemones, numatytas Suėmimo vykdymo įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje. Teisėjų kolegija vadovavosi Suėmimo vykdymo įstatymo 23 straipsnio nuostatomis bei nagrinėtos bylos aplinkybių kontekste pabrėžė, kad Suėmimo vykdymo įstatyme nėra numatyta suimtojo teisė pasirinkti viešosios

telefono ryšio paslaugos (nei fiksuoto, nei judriojo) teikėja. Suimtojo teisė paskambinti telefonu gali būti įgyvendinta pagal Suėmimo vykdymo įstatymo nuostatas.

Teisėjų kolegija nurodė, jog iš Suėmimo vykdymo įstatymu nustatyto teisinio reguliavimo matyti, kad įstatymų leidėjas aiškiai apibrėžė suimtojo teisės paskambinti telefonu įgyvendinimo sąlygas, kurios yra privalomos tiek suimtajam, tiek tardymo izoliatoriaus administracijai: 1) tardymo izoliatoriaus administracija gali leisti suimtajam paskambinti telefonu tik įstatyme apibrėžtam asmenų ratui (suimtojo giminaičiams, sutuoktiniui, sugyventiniui); 2) tardymo izoliatoriaus administracija gali leisti suimtajam paskambinti telefonu minėtiems asmenims tik esant rašytiniam prokuroro ar teismo sutikimui; 3) suimtojo atitikimas Suėmimo vykdymo įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje nurodytai sąlygai (prokuroro ar teismo rašytinio leidimo turėjimas), tardymo izoliatoriaus administracijai yra pagrindas spręsti, ar suimtasis atitinka Suėmimo vykdymo įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje numatytas suimtųjų teisės paskambinti telefonu sąlygas, t. y. tardymo izoliatoriaus administracija leidžia suimtajam paskambinti telefonu, jeigu jis tuo metu yra mokus (turi pinigų savo asmeninėje sąskaitoje) arba naudojasi ryšio paslauga kalbėti telefonu kito abonento sąskaita. Suėmimo vykdymo įstatymo 23 straipsnyje numatytas suimtojo teisės paskambinti telefonu realizavimo sąlygų sąrašas yra baigtinis ir negali būti aiškinamas plečiamai.

Konstatuota, jog Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių, patvirtintų teisingumo ministro 2009 m. birželio 1 d. įsakymu Nr. 1R-172, 74 punktą, kuris nustatė tvarką, kad suimtieji skambina telefonu naudodami taksofono korteles, ir įpareigojo tardymo izoliatorių direktorius patvirtinti taksofono kortelių įsigijimo tvarką, ir su šio punkto vykdymu susijęs Lukiškių TI-K direktoriaus 2010 m. kovo 2 d. įsakymu Nr. 1-36 patvirtinto Taksofono kortelių nuteistiesiems ir suimtiesiems įsigijimo, naudojimosi, paėmimo saugojimui, grąžinimo ir skambinimo telefonu Lukiškių TI-K tvarkos aprašo 4 punktą³ nustato Suėmimo vykdymo įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje nustatyto teisinio reguliavimo įgyvendinimo tvarką.

Padaryta išvada, jog pirmosios instancijos teismas netinkamai taikė materialiosios teisės normas, šiais aspektais priėmė nepagrįstą, neteisėtą sprendimą. Apibendrindama teisėjų kolegija sprendė, kad pirmosios instancijos teismo sprendimas turi būti pakeistas pareiškėjo skundą atmetant visiškai (ABTĮ 140 str. 3 p.).

2016 m. sausio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-264-146/2016

Teismo proceso Nr. 3-61-3-01702-2014-0

Procesinio sprendimo kategorija 15.2.3.2; 21

[Prieiga internete](#)

33. Bylos, susijusios su nacionalinių, ES ir užsienio institucijų finansine parama

33.2. Bylos dėl paramos iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų

Dėl teismo pareigos nagrinėti už netinkamą paramos lėšų panaudojimą pritaikytos poveikio priemonės dydžio klausimą, kai įsiteisėjusiu teismo sprendimu konstatuoti tam tikri Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimai

Byloje ginčas kilo dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūros (toliau – ir Agentūra) direktoriaus įsakymo (toliau – ir Įsakymas), kuriuo pareiškėjas, įgyvendinantis Europos Sąjungos Sanglaudos fondo finansuojamą projektą (toliau – ir Projektas), buvo įpareigotas grąžinti netinkamomis finansuoti pripažintas lėšas.

Iš bylos aplinkybių matyti, jog ginčo Įsakymas buvo priimtas, atsižvelgiant į tai, jog Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (toliau – ir LAT) 2011 m. gruodžio 14 d. nutartimi tarp Agentūros (perkančioji organizacija), pareiškėjo (užsakovas) ir vienos Vokietijos įmonės (tiekėjas) vykdant viešuosius pirkimus sudaryta pirkimo sutartis, skirta Projekto tikslams pasiekti, buvo pripažinta niekine ir negaliojančia. Ši LAT nutartis sudarė pagrindą paramą administruojančiai tarpinei institucijai – Aplinkos ministerijai – atlikti pažeidimo tyrimą, kurio metu nustatyta, jog perkančioji organizacija Agentūra pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – ir VPĮ) 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą skaidrumo principą bei nesilaikė šio įstatymo

³ Aprašo 4 punktą nustatė, kad nuteistieji ir suimtieji turi teisę įsigyti taksofono korteles šiais teisėtais būdais: nusipirkti įstaigos parduotuvėje už asmeninėje sąskaitoje turimus pinigus; gauti atsiųstame (perduotame) siuntinyje ar smulkiame pakete su spauda (pašto korespondencijoje) ar iš atvykusių į trumpalaikį pasimatymą asmenų.

39 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktų reikalavimų. Atsižvelgiant į tai, pareiškėjui buvo pritaikyta poveikio priemonė – 25 proc. sutarties vertės finansinė pataisa (korekcija).

Bylą apeliacine tvarka išnagrinėjusi LVAT teisėjų kolegija, sutikdama su pirmosios instancijos teismo motyvais, pažymėjo, jog aplinkybė, kad sutartis, pagal kurią buvo išmokėtos paramos lėšos, yra niekinė ir negaliojanti, yra pripažinta įsiteisėjusiu teismo sprendimu, kuris, kaip teisės taikymo aktas, pasižymi išskirtine teisine galia ir yra privalomas visiems asmenims ir visoms valdžios institucijoms. Tokio sprendimo priėmimas ir atitinkamų faktų (aplinkybių) konstatavimas jame reiškia, kad šalių ginčas yra išspręstas galutinai, visiems laikams ir teismo nustatytos aplinkybės (faktai) nebegali būti revizuojami kokių nors kitų institucijų. Nustačius šias aplinkybes, tolesnis pažeidimo tyrimas, pareiškėjo paaiškinimai dėl aplinkybių, kurios yra nustatytos įsiteisėjusiu teismo sprendimu, nebuvo tikslingi, todėl pirmosios instancijos teismas pagrįstai atmetė pareiškėjo argumentus, kad jam nepagrįstai nebuvo suteikta teisė teikti paaiškinimus pažeidimo tyrimo metu.

Tačiau LVAT teisėjų kolegija nesutiko su pirmosios instancijos teismo sprendimu nevertinti pareiškėjui pritaikytos finansinės pataisos (korekcijos) mažinimo klausimo. Šiuo aspektu LVAT teisėjų kolegija nurodė, jog pareiškėjas skunde pirmosios instancijos teismui ginčijo jam paskirtos poveikio priemonės teisėtumą ir pagrįstumą, kartu teikė argumentus, kad taikant sankciją, reikia atsižvelgti į aplinkybes, turinčias įtakos sankcijos mastui – Projekto įgyvendinimo apimtį, objektyvias aplinkybes, dėtą pastangas, kaltę ir kt. Atsakovas savo ruožtu, priimdamas ginčo įsakymą, tokių aplinkybių nevertino, o rėmėsi formaliais kriterijais. Taigi akivaizdu, kad pareiškėjas nesutiko su jam paskirtos poveikio priemonės dydžiu, nurodė aplinkybes, į kurias, jo manymu, turėjo būti atsižvelgta taikant poveikio priemonę, tačiau to padaryta nebuvo, todėl pirmosios instancijos teismas nepagrįstai atsisakė spręsti poveikio priemonės dydžio klausimą. Poveikio priemonės dydis yra vienas iš įsakymo, kuris yra ginčo objektas, elementų, todėl šis ginčijamo įsakymo aspektas turėjo būti teismo įvertintas.

LVAT teisėjų kolegija, siekdama proceso operatyvumo ir ekonomiškumo, atsižvelgdama į tai, kad apeliaciniame skunde nenurodomos naujos tirtinos aplinkybės, pati išsprendė poveikio priemonės dydžio klausimą. Įvertinusi bylos duomenis, LVAT teisėjų kolegija šiuo aspektu pažymėjo, jog dėl nustatytųjų VPĮ pažeidimų atsakinga buvo pripažinta viešuosius pirkimus organizavusi ir tiekėjų pasiūlymus vertinusi Agentūra. Todėl pagrįstu laikytas pareiškėjo argumentas, kad jis neturėjo įtakos pirkimų organizavimui, pirkimo sutarties sudarymui, bet tik vykdė sudarytą sutartį. Be to, LAT 2011 m. gruodžio 14 d. nutartimi pripažinęs niekine ir negaliojančia pirkimo sutartį, nusprendė netaikyti restitucijos ir išsaugoti iš sutarties šalims kylančias teises ir pareigas. Tokia išvada daryta *inter alia* atsižvelgus į tai, kad ginčo nagrinėjimo metu sutartis buvo įvykdyta. Realių fondų finansinių nuostolių patirta nebuvo. Reikšminga laikyta ir aplinkybė, jog Projektu siekiama visai visuomenei reikšmingų tikslų – aplinkos apsaugos, t. y. sveikos, švarios ir saugios aplinkos užtikrinimo. Šios aplinkybės, LVAT teisėjų kolegijos nuomone, sudarė pagrindą mažinti pareiškėjui pritaikytos poveikio priemonės dydį iki 10 proc.

Pareiškėjo apeliacinis skundas buvo patenkintas iš dalies, o pirmosios instancijos teismo sprendimas pakeistas, atitinkamai sumažinant pareiškėjo grąžintiną į Agentūros sąskaitą lėšų dydį.

2016 m. sausio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-284-492/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-03178-2014-9

Procesinio sprendimo kategorija 33.2

[Prieiga internete](#)

35. Bylos, susijusios su vietos savivalda

35.2. Bylos dėl vietos savivaldos administracinės priežiūros santykių

Dėl savivaldybei priklausančios ligoninės įstatų nuostatos, įtvirtinančios, kad ligoninės direktorius turi teisę įstaigos vardu kreiptis į teismą gavęs išankstinį rašytinį steigėjo (savininko) pritarimą, teisėtumo

Vyriausybės atstovas kreipėsi į administracinį teismą, prašydamas panaikinti Vilniaus miesto savivaldybės tarybos (toliau – Taryba) sprendimu patvirtintų VšĮ Vilniaus miesto klinikinės ligoninės (toliau – Ligoninė) įstatų punktą, kuriame nustatyta, kad ligoninės direktorius turi teisę įstaigos vardu kreiptis į teismą gavęs išankstinį rašytinį steigėjo (savininko) pritarimą.

LVAT teisėjų kolegija nesutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad savivaldybė ginčyta

Ligoninės įstatų nuostata siekė suteikti Ligoninei visokeriopą metodinę ir teisinę pagalbą ir tokiu būdu išvengti nepagrįstų ieškinių bei bylinėjimosi, taip pat detalizuoti kreipimosi į teismą tvarką.

LVAT teisėjų kolegijos nuomone, Ligoninės įstatuose įtvirtinta direktoriaus teisė kreiptis į teismą tik gavus išankstinį rašytinį steigėjo (savininko) pritarimą, nepagrįstai riboja ir suvaržo Ligoninės, kuriai atstovauja direktorius, galimybę kreiptis į teismą. Taip pažeidžiami Civilinio proceso kodekse įtvirtinti dispozityvumo, operatyvumo, teisės į teisminę gynybą, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia principai. Tokiu būdu suteikiant teisę Ligoninės direktoriui, kaip įstaigos vadovui, kreiptis į teismą tik gavus išankstinį rašytinį steigėjo (savininko) pritarimą, neleistina įsiterpiama ir apribojama įstaigos vadovo teisė į teisminę gynybą, sudaromos prielaidos daryti įtaką direktoriaus veiksams kreipiantis į teismą, Ligoninės vadovas neturi galimybės savarankiškai ir nepriklausomai naudotis savo teisėmis. Taip pat tokiu būdu ribojant įstaigos vadovo teisę, pažeidžiama ir Viešųjų įstaigų įstatymo 9 straipsnio 2 dalies nuostata, kad viešoji įstaiga negali įgyti civilinių teisių ir pareigų per savo dalininkus, o aptariamam atveju Ligoninės steigėja ir vienintelė dalininkė yra Vilniaus miesto savivaldybė. Todėl Ligoninės įstatų 29.13 punkto nuostata „gavus išankstinį rašytinį steigėjo (savininko) pritarimą“ nesuderinama su viešojo administravimo tikslais ir yra neproporcinga, ribojanti juridinio asmens, šiuo atveju Ligoninės, subjektiškumą, kuris negali būti apribotas kitaip, kaip tik įstatymų nustatytais pagrindais ir tvarka.

Pareiškėjas taip pat ginčijo Ligoninės įstatų punkto nuostatą, pagal kurią direktorius gali sudaryti kolektyvinę sutartį, tik gavęs išankstinį rašytinį steigėjo (savininko) pritarimą.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad nei Darbo kodeksas, nei kitas teisės aktas nenustato reikalavimo sudarant įmonėje kolektyvinę sutartį, gauti įmonės steigėjo (savininko) pritarimą. Todėl Ligoninės įstatuose įtvirtintus direktoriaus teisę sudaryti kolektyvinę sutartį, tik gavus išankstinį rašytinį steigėjo (savininko) pritarimą, ribojama kolektyvinių derybų laisvė, taip pat darbuotojų teisės bei teisėti interesai, varžomas Ligoninės direktoriaus savarankiškumas. Pažymėta, kad savivaldybė, kaip Ligoninės steigėja, siekdama išvengti kolektyvinėje sutartyje Ligoninei nenaudingų nuostatų, metodinę bei teisinę pagalbą gali teikti ir nesant Ligoninės įstatuose kolektyvinių derybų laisvę ribojančių nuostatų. Ligoninės įstatuose, be kita ko, nustatyta Ligoninės steigėjo teisė kreiptis į teismą su ieškiniu dėl įstaigos organų sprendimų, sudarytų sandorių, jeigu jie prieštarauja imperatyvioms įstatymų normoms, įstaigos įstatams arba protingumo ar sąžiningumo principams.

Dėl pirmiau nurodytų motyvų pirmosios instancijos teismo sprendimas LVAT nutartimi pakeistas.

2016 m. sausio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-51-502/2016

Teismo proceso Nr. 3-61-3-01795-2014-2

Procesinio sprendimo kategorija 35.2

[Prieiga internete](#)

38. Kitos bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo ir vidaus administravimo srityje

Dėl Lietuvos teismo ekspertizės centro kvalifikacijos komisijos sprendimo

Lietuvos teismo ekspertizės centro kvalifikacijos komisija (toliau – Komisija) sprendimu, dėl kurio teisėtumo kilo ginčas apžvelgiamu atveju, nepratęsė pareiškėjui teismo eksperto kvalifikacijos pažymėjimo galiojimo termino eismo įvykių tyrimo srityje.

Pareiškėjo apeliacinį skundą nagrinėjusi LVAT teisėjų kolegija sutiko, kad vertinimas, ar privataus eksperto atliktos teismo ekspertizės yra tinkamos kokybės, yra Komisijos diskrecija, tačiau ši diskrecija nėra absoliuti – ji turi būti pagrindžiama objektyviais faktais bei bendraisiais teisės principais – įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, nustatytais Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje. Komisijos sprendimai nepratęsti teismo eksperto kvalifikacijos pažymėjimo galiojimo privalo būti motyvuoti ir pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) bei teisės aktu normomis, t. y. tokiam sprendime turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo Komisija remiasi priimdama administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Sprendimas turi atitikti Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnyje įtvirtintas taisykles, kurios keliamos individualaus administracinio akto turiniui.

Esminė individualaus administracinio akto pagrįstumo sąlyga – turi būti nustatytos ne pavienės faktinės aplinkybės, o juridinių faktų visetas, būtinas ir pakankamas teisės normai taikyti.

Be to, su individualaus administracinio akto faktiniu pagrįstumu sietinas ir viešojo administravimo procedūrų tinkamo atlikimo reikalavimas, įskaitant administracines procedūras pagal Viešojo administravimo įstatymo III skirsnio nuostatas, ypač susijusias su asmens išklausymu, jo nurodytų aplinkybių ir pateiktų įrodymų ištyrimu ir vertinimu.

LVAT teisėjų kolegija nustatė, kad ginčytame Komisijos sprendime nėra detalizuoti faktai ir teisės aktų normos, kuriais remiantis buvo nustatyta, jog pareiškėjas atlieka netinkamos kokybės ekspertizes. Komisijos sprendime nėra išanalizuotos ir įvertintos pareiškėjo nurodytos aplinkybės. Tačiau įvertinusi bylos medžiagą, bylos šalių šioje byloje išsakytus argumentus dėl Komisijos sprendimo, LVAT teisėjų kolegija sprendė, kad Komisijos sprendimą pagrindžiantys motyvai išdėstyti Komisijos narės parengtoje recenzijoje. Atsižvelgdama į tai, LVAT teisėjų kolegija iš esmės vertino recenzijoje nurodytų ekspertizės aktų ir surašytų specialisto išvadų tinkamumą. Dalis pareiškėjo surašytų išvadų LVAT teisėjų kolegijos buvo vertintos nei kaip specialisto išvados, nei kaip ekspertizės aktai, o kaip konsultacinės išvados, o tokioms išvadoms, LVAT teisėjų kolegijos požiūriu, negali būti taikomi Teismo ekspertizės įstatyme ir proceso teisės nuostatose numatyti reikalavimai.

LVAT teisėjų kolegija, išnagrinėjusi aplinkybes, susijusias su pareiškėjo atliktomis teismo ekspertizėmis, atkreipė dėmesį, kad Teismo ekspertizės įstatymo (įstatymo redakcija, galiojusi nuo 2012 m. lapkričio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 30 d.) nuostatose nebuvo nurodyti konkretūs kriterijai, pagal kuriuos turi būti nustatyta privataus teismo eksperto atliekamos ekspertizės kokybė. Tačiau tam, kad būtų nustatyta, ar atliktos ekspertizės pagal ikiteisminio tyrimo pareigūnų, prokuroro ar teismo (teisėjo) pavedimus yra tinkamos / netinkamos kokybės, turi būti išanalizuota ir įvertinta, ar ekspertas profesionaliai atliko ekspertinius tyrimus tik pagal kompetenciją, žinodamas teisės aktus, reglamentuojančius ekspertinių tyrimų atlikimą; naudojo moksliskai patvirtintus, visuotinai pripažintus ir patikimus ar akredituotus tyrimo metodus; savo pareigas atliko laiku, efektyviai, atidžiai, laikydamasis teisės aktų reikalavimų, profesionalumo, patikimumo, skaidrumo, sąžiningumo, nešališkumo, tyrimo išsamumo ir kt. principų.

LVAT teisėjų kolegija, išnagrinėjusi Komisijos sprendimo motyvus, minėtoje recenzijoje nurodytus argumentus dėl pareiškėjo atliktų ekspertizų trūkumų, nagrinėtoje byloje pateiktas ekspertų išvadas, bylos šalių išsakytus argumentus ir pateiktus įrodymus, negalėjo nustatyti, kad Komisijos sprendimas yra pagrįstas ir teisėtas, t. y. kad recenzijoje nurodyti pareiškėjo atliktų ekspertizų trūkumai sudaro neabejotiną pagrindą pripažinti, jog pareiškėjas atliko netinkamos kokybės ekspertizes.

Atsakovo argumentus, kad pareiškėjas, atlikdamas teismo ekspertizes, taikė moksliskai nepagrįstus ir metodologiškai netinkamus tyrimo metodus, LVAT teisėjų kolegijos vertinimu, paneigė apžvelgiamoje byloje paskirtų teismo ekspertų išvados. Vien tai, kad pareiškėjas taikė kitus metodus, nei savo praktikoje taiko Lietuvos teismo ekspertizės centro ekspertai, nesudaro pagrindo preziumuoti, kad pareiškėjo atliktos ekspertizės yra netinkamos kokybės. Teismo ekspertizės įstatyme įtvirtinta, kad teismo ekspertas turi teisę pasirinkti atliekamų tyrimų būdus.

Panaikinusi pirmosios instancijos teismo sprendimą, LVAT teisėjų kolegija priėmė naują sprendimą – Komisijos sprendimo dalį, kuria pareiškėjui buvo nepratęsta teismo eksperto kvalifikacija eismo įvykių tyrimo srityje, ir Lietuvos teismo ekspertizės centro sprendimą, priimtą išnagrinėjus ginčą ikiteisimine tvarka, panaikino.

2016 m. sausio 25 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-2590-520/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-07876-2013-7

Procesinio sprendimo kategorija 38

[Prieiga internete](#)

II. Administracinių bylų teisena

63. Skundas

Dėl visuomenės sveikatos centro patikrinimo aktų ginčijimo administraciniame teisme

Apžvelgiamu atveju ginčas kilo dėl pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria teismas atsisakė priimti pareiškėjų skundo dalį dėl Kauno visuomenės sveikatos centro 2015 m. birželio 19 d. ir 2015 m. spalio 16 d. patikrinimo aktų panaikinimo, teisėtumo ir pagrįstumo.

Išanalizavusi Kauno visuomenės sveikatos centro patikrinimo aktus, teisėjų kolegija nustatė, jog 2015 m. birželio 19 d. patikrinimo akte detalizuoti patikrinimo metu nustatyti faktai dėl mokyklos atitikties Lietuvos higienos normos reikalavimams, aiškiai ir konkrečiai nurodoma šiuos pažeidimus pašalinti iki tam tikro termino bei akcentuojama, kad nepašalinus nurodytų pažeidimų, bus priimamas sprendimas sustabdyti leidimo-higienos paso galiojimą. Konstatuota, kad 2015 m. birželio 19 d. patikrinimo akte nustatyti privalomojo pobūdžio nurodymai mokyklai – pašalinti išvardytus neatitikimus teisės aktu reikalavimams iki konkrečios datos. Tokio pobūdžio nurodymas teisėjų kolegijos vertintas kaip darantis įtaką mokyklos teisėms ir pareigoms. Šiuo aktu ne tik konstatuojami tam tikri faktai, sudarantys sąlygas tolimesniems kompetentingo subjekto veiksams mokyklos atžvilgiu, bet taip pat įvardijami privalomi veiksmai (*inter alia* susiję su mokyklos pertvarkymu, taigi, kartu susiję su visa mokyklos veikla, galimomis išlaidomis ir pan.). Akcentuota, kad privalomo pobūdžio nurodymus, tiesiogiai nustatančius tam tikrus įpareigojimus fiziniams ar juridiniams asmenims, turi teisę teikti tik teisės aktų įgalioti subjektai pagal tam nustatytą tvarką. Daryta išvada, jog tokio pobūdžio administraciniai aktai turi būti priimami nagrinėti teisme, siekiant nustatyti jų teisėtumą ir pagrįstumą. Teisėjų kolegija sprendė, kad pareiškėjų reikalavimas panaikinti Kauno visuomenės sveikatos centro 2015 m. birželio 19 d. patikrinimo aktą turi būti priimamas nagrinėti administraciniame teisme.

Nustatyta, jog Kauno visuomenės sveikatos centro 2015 m. spalio 16 d. patikrinimo akte konstatuojama, kad pirmajame patikrinimo akte išvardyti pažeidimai iki nurodytos datos nepašalinti ir bus priimamas sprendimas dėl leidimo-higienos paso sustabdymo. Įvertinusi šio administracinio akto turinį, teisėjų kolegija sprendė, kad jokių privalomo pobūdžio nurodymų šiame akte nenustatyta, todėl Kauno visuomenės sveikatos centro 2015 m. spalio 16 d. patikrinimo aktas vertintas kaip tarpinis procedūrinis dokumentas, sudarantis sąlygas priimti sprendimą dėl poveikio priemonių taikymo mokyklai, būtent – leidimo-higienos paso galiojimo sustabdymo, kuris ir laikytas galutiniu administraciniu aktu, darančiu įtaką pareiškėjų teisiniam statusui, todėl skundžiamu administraciniame teismui. Atsižvelgus į tai, konstatuota, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai atsisakė priimti pareiškėjų reikalavimą panaikinti Kauno visuomenės sveikatos centro 2015 m. spalio 16 d. patikrinimo aktą.

Pareiškėjų atskirasis skundas tenkintas iš dalies, o pirmosios instancijos teismo nutartis iš dalies pakeista.

2016 m. sausio 13 d. nutartis administraciniame byloje Nr. eAS-63-438/2016

Teisminio proceso Nr. 3-62-3-02189-2015-2

Procesinio sprendimo kategorija 63.3.1

[Prieiga internete](#)

70. Bylos nutraukimas

70.1. kai byla nepriskirtina administracinių teismų kompetencijai

Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nutarimo, kuriame konstatuojami neįvykdyti įpareigojimai

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija) nutarimu pritarė Komisijos Šilumos ir vandens departamento Šilumos gamintojų ir konkurencijos skyriaus parengtai 2015 m. birželio 17 d. patikslintai Energijos išteklių rinkos įstatyme (toliau – Įstatymas) įtvirtinto įpareigojimo biokurą įsigyti energijos išteklių biržoje vykdymo 2014 m. tyrimo ataskaitai ir konstatavo, kad pareiškėjas (UAB „Litesko“) neįvykdė įpareigojimo teikti pirmenybę energijos išteklių biržai 2014 m. joje įsigyjant ne mažiau kaip 10 proc. elektros ir (ar) šilumos energijai gaminti reikalingo biokuro, taip pat nepagrindė aplinkybės, kad Įstatymo 19¹ straipsnio 1 dalyje išdėstyti reikalavimai jam netaikomi.

Ginčydamas šį Komisijos nutarimą, pareiškėjas kreipėsi į apygardos administracinį teismą, tačiau šis apžvelgiamoje byloje apskūsta nutartimi bylą pagal pareiškėjo skundą nutraukė, konstatavęs, kad Komisijos nutarimas negali būti ginčo administraciniame teisme dalyku.

LVAT teisėjų kolegija, pritardama pirmosios instancijos teismo išvadoms, nurodė, kad Komisijos nutarime nėra suformuluoti privalomo pobūdžio nurodymai ar įpareigojimai pareiškėjui, jam nėra skiriama sankcija ar kitokio neigiamo pobūdžio poveikio priemonė. Aptariamo nutarimo nuostatos yra

konstatuojamojo pobūdžio ir pačios savaime savarankiškų materialinių teisinių pasekmių pareiškėjui nesukelia.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo ir tai, kad Komisija, remdamasi galimu pažeidimo faktu, pareiškėjui surašė Reguluojamos veiklos ar reglamento (ES) Nr. 1227/2011 dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo nuostatų pažeidimo protokolą Nr. KS-15 dėl reguliuojamos energetikos veiklos sąlygų, įtvirtintų Įstatyme, Šilumos ūkio įstatyme, pažeidimo, už kurį atsakomybė numatyta Energetikos įstatymo 36 straipsnio 1 dalies 2 punkte. Taigi pareiškėjui tiesiogines teises pasekmes sukeltų būtent Energetikos įstatyme vykdomos sankcijos pareiškėjui skyrimo procedūros metu priimtas galutinis nutarimas skirti pareiškėjui sankciją (jei toks bus priimtas), ir jį pareiškėjas galėtų ginčyti teisme.

2016 m. sausio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-5-525/2016

Teismo proceso Nr. 3-61-3-03642-2015-6

Procesinio sprendimo kategorija 70.1

[Prieiga internete](#)

70.4. mirus pareiškėjui

Dėl teisių perėmimo, kai keliamas ginčas dėl žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos priimtų sprendimų

Vilniaus apygardos administracinis teismas priėmė nutartį, kuria byla pagal pareiškėjo skundą atsakovui Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybai dėl 2014 m. lapkričio 18 d. sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo Žurnalistų etikos inspektoriui iš naujo įvertinti žurnalisto veiklą nutraukė, nustatęs, kad pareiškėjas mirė ir šioje byloje nėra galimas pareiškėjo teisių perėmimas.

Pagal ABTĮ 98 straipsnio 1 dalies 1 punktą teismas sustabdo bylą, kai miršta bylos šalimi buvęs asmuo arba pasibaigia juridinis asmuo, jeigu ginčo teisinis santykis leidžia teisių perėmimą. Pagal ABTĮ 101 straipsnio 5 punktą teismas nutraukia bylą, jeigu mirus asmeniui, kuris buvo pareiškėjas, ginčo teisinis santykis neleidžia perimti teisių.

Atskirąjį skundą nagrinėjusi LVAT teisėjų kolegija, įvertinusi skundo dalyką ir pagrindą, taip pat tai, kad pats pareiškėjas nurodė, jog ginčo informacija iš esmės buvo išimtinai susijusi su pareiškėjo turėtu statusu ir vykdoma veikla, t. y. pareiškėjo eitomis finansų viceministro pareigomis, o šios informacijos paskleidimu galbūt buvo siekiama sukompromituoti pareiškėją, būtent kaip Lietuvos Respublikos finansų viceministrą ir politinio pasitikėjimo valstybės tarnautoją, taip padarant didžiulę ir nepataisomą žalą jo, kaip politiko, karjerai, sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad administracinėje byloje pagal pareiškėjo skundą teisių perėmimas nėra galimas. Dėl to nebuvo teisinio pagrindo užvestą administracinę bylą sustabdyti.

LVAT teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, kad toks teismo procesinis sprendimas neužkerta kelio pareiškėjo įpėdiniams ateityje ginti, jų manymu, žurnalisto galbūt neteisėtais veiksmais pažeistą tiek velionio pareiškėjo, tiek savo garbę ir orumą remiantis Civilinio kodekso 2.24 straipsniu. Apžvelgiamu atveju pareiškėjas iš esmės siekė įpareigoti Žurnalistų etikos inspektorių iš naujo įvertinti žurnalisto veiklą būtent tuo aspektu, ar laidos tiesioginės transliacijos metu nebuvo pažeisti visuomenės informavimo principai, atsižvelgiant į nacionalinio transliuotojo misiją. Tuo tarpu Civilinio kodekso 2.24 straipsnis reglamentuoja asmens garbės ir orumo gynimą bei *inter alia* teisę asmeniui (po jo mirties – jo sutuoktiniui, tėvams ir vaikams) reikalauti teismo tvarka paneigti paskleistus duomenis, žeminančius jo garbę ir orumą ir neatitinkančius tikrovės, taip pat atlyginti tokių duomenų paskleidimu jam padarytą turtingą ir neturtinę žalą.

2016 m. sausio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-4-575/2016

Teismo proceso Nr. 3-61-3-05682-2014-1

Procesinio sprendimo kategorija 70.4

[Prieiga internete](#)

70.6. kai skundas (prašymas) buvo priimtas praleidus nustatytus padavimo terminus

Dėl skundo teismui termino eigos pradžios ginčijant administracinį sprendimą dėl detaliojo plano patvirtinimo

Pareiškėjas apžvelgiamu atveju ginčijo Vilniaus apygardos administracinio teismo nutartį, kuria byla pagal pareiškėjo skundą dėl 2014 m. gruodžio 3 d. Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimo, kuriuo patvirtintas atitinkamas detalusis planas Vilniaus mieste, neteisėtumo, buvo nutraukta, nustačius, jog praleistas kreipimosi į teismą terminas.

Atskirąjį skundą nagrinėjusi LVAT teisėjų kolegija nurodė, kad Teritorijų planavimo įstatymo 27 straipsnio 6 dalyje nustatyta, jog teisės aktas ir juo patvirtintas teritorijų planavimo dokumentas įsigalioja kitą dieną po jo įregistravimo ir paskelbimo Teritorijų planavimo dokumentų registre, jeigu sprendime dėl kompleksinio teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo nenustatyta vėlesnė jo įsigaliojimo data. Teisėkūros pagrindų įstatymo 19 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad teisės aktais patvirtintų teritorijų planavimo dokumentų įregistravimas ir paskelbimas Teritorijų planavimo dokumentų registre laikomas oficialiu jų paskelbimu. Taigi, LVAT požiūriu, paminėti teisės aktai nustato specialią teisės aktų ir jais patvirtintų teritorijų planavimo dokumentų paskelbimo tvarką.

Byloje nustatyta, kad ginčytas detalusis planas buvo įregistruotas Teritorijų planavimo dokumentų registre 2014 m. gruodžio 29 d. Taigi diena, nuo kurios nagrinėtu atveju turėjo būti skaičiuojama ABTĮ 33 straipsnio 1 dalyje nustatyto vieno mėnesio termino kreiptis į teismą eigos pradžia, yra 2014 m. gruodžio 29 d. – oficialaus paskelbimo momentas. Paskutinė skundo dėl aptariamo sprendimo padavimo diena buvo 2015 m. sausio 29 d.

Pareiškėjas per Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalo sistemą Vilniaus apygardos administraciniam teismui skundą padavė 2015 m. sausio 29 d. Vilniaus apygardos administracinis teismas, nustatęs skundo trūkumus, 2015 m. vasario 3 d. nutartyje išaiškino pareiškėjui teisę iki 2015 m. vasario 17 d. pareikšti reikalavimą dėl Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2014 m. gruodžio 3 d. sprendimo panaikinimo. Pareiškėjas per EPP sistemą 2015 m. vasario 5 d. Vilniaus apygardos administraciniam teismui padavė patikslintą skundą. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2015 m. vasario 9 d. nutartimi nutarė priimti pareiškėjo patikslintą skundą. LVAT, vadovaudamasis tuo, kad jeigu dalyvaujantis byloje asmuo, pateikęs procesinį dokumentą, pagal teismo nurodymus ir nustatytu terminu pašalina trūkumus, procesinis dokumentas laikomas paduotu pradinio jo pateikimo teismui dieną, vertino, jog pareiškėjas per EPP sistemą 2015 m. sausio 29 d. skundą Vilniaus apygardos administraciniam teismui padavė nepraleidęs įstatymo nustatyto termino. Dėl to ginčyta pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta ir byla perduota šiam teismui nagrinėti iš naujo.

2016 m. sausio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-46-143/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-00688-2015-3

Procesinio sprendimo kategorija 70.6

[Prieiga internete](#)

81. Kiti proceso įstatymų aiškinimo ir taikymo atvejai*Dėl teisės į apeliaciją užtikrinimo, atstovui pagal pavedimą šios teisės įgyvendinimo metu neturėjus įgaliojimų*

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo, be kita ko, dėl atstovo įgaliojimo paduoti atstovaujamųjų vardu apeliacinį skundą, kuris buvo pateiktas jau po šio procesinio veiksmo atlikimo, vertinimo.

Iš procesinių bylos aplinkybių buvo matyti, jog pirmosios instancijos teismas į teismą besikreipusių pareiškėjų ginčą dėl turinės žalos atlyginimo išnagrinėjo iš esmės ir pareiškėjų skundą atmetė kaip nepagrįstą. Nesutinkant su pareiškėjams nepalankiu pirmosios instancijos teismo sprendimu, pareiškėjų vardu advokatas LVAT padavė apeliacinį skundą. Šis apeliacinis skundas nebuvo išnagrinėtas iš esmės, LVAT 2015 m. liepos 15 d. nutartimi nustačius, jog jį padavė įgaliojimų neturintis asmuo, ir apeliacinį procesą, vadovaujantis ABTĮ 134 straipsnio 3 dalies 3 punktu ir 7 dalimis, atitinkamai nutraukus. LVAT 2015 m. spalio 28 d. nutartimi procesas pareiškėjų byloje buvo atnaujintas nustačius, jog iškilo poreikis suvienodinti išsiskiriančią administracinių teismų praktiką dėl atstovavimo dokumentų trūkumų vertinimo,

t. y. nustačius, jog panašiose bylose tam pačiam advokatui suteiktų įgaliojimų trūkumo teismas nelaikė kliūtimi nagrinėti apeliacinį skundą iš esmės.

Bylą nagrinėjusi LVAT išplėstinė teisėjų kolegija, atlikusi ginčui aktualių procesinių normų ir teisminės praktikos analizę, pažymėjo, jog nors konkrečioje byloje esančios pirminės teisinių paslaugų teikimo sutartys, įgalinančios advokatą pareiškėjų vardu pradėti teisminį procesą konkrečioje byloje, ir specialiai neaptarė atstovo teisės apskųsti teismo sprendimus ar nutartis, iš šių sutarčių tekstinės formuluotės matyti, jog jos yra itin bendro (plataus) pobūdžio, t. y. pavedančios advokatui pareiškėjų interesus teisme konkrečios bylos kontekste atstovauti visapusiškai. Be to, iš bylos aplinkybių matyti, jog pareiškėjų valia, susijusi su konkrečių įgalinimų suteikimu atstovui apimtimi, procese prieš pradėdant nagrinėti apeliacinį skundą iš esmės buvo išgryninta – jie (po apeliacinio skundo pateikimo) sudarytomis sutartimis pagrindė įgalioję advokatą jų vardu teikti apeliacinį skundą aktualioje byloje. Iš to LVAT išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, jog advokato pareiškėjų vardu administraciniam teismui paduotas apeliacinis skundas atitiko jų tikrąją valią.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, jog nors vertinant byloje susiklosčiusius atstovavimo santykius formaliai (dokumentaliai), konkretaus procesinio veiksmo atlikimo metu – paduodant apeliacinį skundą – advokatas pareiškėjų iš tikrųjų nebuvo įgaliojamas jį atlikti, šios aplinkybės nevertėtų suabsoliutinti, t. y. ji negali nusverti teisės principų, kuriems konkrečioje byloje turi būti suteikiamas prioritetas, t. y. teisės į teisminę gynybą, teisingumo ir protingumo bei lygiateisiškumo principų, reikšmės.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija, remdamasi LVAT ir EŽTT jurisprudencijoje formuojama pozicija, jog smulkūs formalus pobūdžio trūkumai asmeniui neturėtų trukdyti įgyvendinti teisę į teismą, priėjo prie išvados, jog nors konkrečioje byloje pareiškėjų atstovo apeliacinio skundo pateikimui pareiškėjai formaliąją prasme ir pritarė pavėluotai, tai *ipso facto* atitiko tikrąją jų procesinę valią, ką, be kita ko, pagrindė ir pirmosios instancijos teismui pateiktų (pirminių) su atstovu sudarytų sutarčių itin bendras (platus) pobūdis. Todėl minėtoji aplinkybė nesudarė pakankamo pagrindo priėti prie išvados, jog apeliacinį skundą pareiškėjų vardu padavė įgaliojimų neturintis atstovas ABTĮ 50 straipsnio 2 dalies 6 punkto prasme, bei nesudarė kliūties bylą apeliacine tvarka išnagrinėti iš esmės.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pridūrė, jog šią išvadą sustiprina ir bendrieji administraciniame procese taikytini teisingumo bei protingumo kriterijai. Atsižvelgiant į juos, perdėtai formalistinis situacijos vertinimas būtų neteisingas pareiškėjų, kaip silpnesnės (mažiau kvalifikuotos) atstovavimo santykių šalies, atžvilgiu ir keltų abejonę, ar tokiu būdu jie nėra nepagrįstai baudžiami už savo atstovo netinkamai atliktą atstovavimo santykių įforminimą, specialiai neaptariant procesinio įstatymo numatytų ir su atstovaujamyjū valia sutampančių atstovo teisių.

Vadovaudamasi minėtais išaiškinimais, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija, aptarusi procesinius ginčo aspektus ir siekdama užtikrinti pareiškėjų teisę į veiksmingą teisminę gynybą, išnagrinėjo pareiškėjų apeliacinį skundą iš esmės.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija 2015 m. liepos 15 d. nutartį, kuria buvo nutrauktas apeliacinis procesas, panaikino ir priėmė naują nutartį – pareiškėjų apeliacinį skundą atmetė ir pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.

2016 m. sausio 21 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A-9-143/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-02663-2013-6

Procesinio sprendimo kategorija 15.2.3.1; 28; 81

[Prieiga internete](#)